

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno Din 16.—, četrtletno Din 9.—, inozemstvo Din 64.—. — Poštno-čekovni račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5
Telefon interurbaz 113.

Cena inseratov: cela stran Din 2000.—, pol strani Din 1000.—, četrt strani Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—, 1/16 str. Din 125.—, Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Mašina odjeda kruh človeku.

Človeški duh neumorno raziskuje in snuje. Kar je iznašel učenjak ali tehnik, to izkorišča gospodarstvenik. Od leta do leta, od meseca do meseca se množijo stroji, ki se jih poslužuje obrt, industrija in zadnji čas tudi poljedelstvo. Ti stroji se stalno spopolnjujejo, popolnejši izpodrivajo manj popolnega in manj uporabljivega.

Stroj izpodriva stroj, pa tudi človeka!

To izpodrivanje ni nobeno zlo, če ga posmatramo iz stališča napredujoče tehnike in vedno bolj naraščujoče gospodarske proizvodnje. Čim boljše kak stroj dela, čim več in čim naglejše proizvaja, tem boljše je to za gospodarstvo posameznikov in tudi celega naroda. Usodnejše pa je to izpodrivanje, če se vrši ne samo med stroji, temveč med stroji in ljudmi. Čim več strojev in čim popolnejši so, tem manj je treba ljudi pri proizvodnji pridelkov. Tako je postal v modernem gospodarstvu stroj najhujši konkurent človeka. V naslednjem nekaj številkih kot dokaz za to.

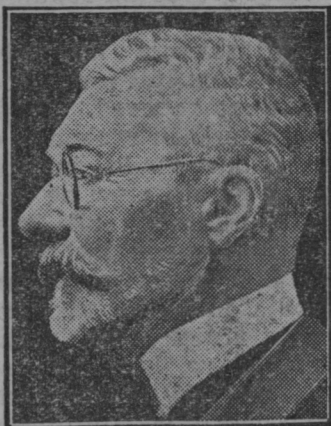
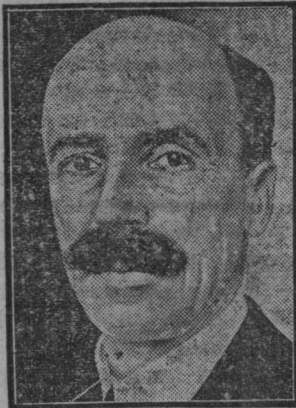
Industrija.

Poglejmo nemško industrijo. V Porurju sta bila v težki industriji, n. pr. pri pridelovanju premoga leta 1913 samo dva odstotka mehanizirana (samo s strojem proizvedena), leta 1927 pa 87%. Na Angleškem se je ta odstotek povišal od 19 na 70. S tem je tudi narasla količina izdelkov. V Porenju je ena delovna šiheta leta 1913 pridelala 943 kilogramov, leta 1928 pa 1191 kilogramov. Drug primer iz jeklarnic: Thussenova jeklarna v Hambornu je nekdanj z 10.000 delavci proizvajala 75.000 ton jekla, danes z 9900 delavci 170.000 ton. Skrajšal se je tudi čas izdelovanja. Tako se n. pr. v izdelavi železniških blagovnih vagonov danes v B do 4 urah izdelata toliko, za kar se je prej rabilo 24 dni.

Poljedelstvo.

V dokaz hočemo navesti številke iz države, kjer je poljedelstvo najbolj industrijalizirano, to so Zedinjene države severne Amerike. Tamkaj je bilo leta 1918 v uporabi samo 80.000 traktorjev, leta 1929 pa jih je bilo 852.000. S traktorji se orje, in brana dvakrat tako hitro kakor s konji. Še več človeške in živalske sile prihrani kosilno-mlatilni stroj, ki potrebuje za svoje delo komaj

šesti, odnosno peti del časa, ki so ga potrebovali prejšnji stroji. Tako se človek in njegova moč in njegovo delo vedno bolj izpodriva iz poljedelstva. Čeprav se je površina obdelane zemlje razširila od 300 milijonov na 353 milijonov oralov, je 4 milijone ljudi zgubilo posel in zaslužek v poljedelstvu ter so odšli v mesta, kjer so pomnožili število proletarijata. V Ameriki je potreben samo eden delavec ob času žetve za 60 hektarjev, med letom na 300 hektarjev, v naših krajih pa je za to treba dvačetrdesetkrat toliko delavcev. Posledica raztolmačenih razmer v Ameriki je, da so pridelovalni stroški pšenice padli za 9 do 14 odstotkov. Naši kraji niso več sposobni vzdrževati konkurence ameriškega žita.

K spremembi vlade na Madžarskem. Madžarski ministrski predsednik grof Bethlen, ki je po 10 letnem vladanju odstopil radi finančne krize. (Zgoraj.) Novi madžarski ministrski predsednik grof Julij Karoly, ki je prevzel nalogo sestave nove carske vlade. (Spodaj.)

Ne samo kapitalizem, tudi socializem to podpira.

Stroj, ki bi moral biti človeku v podporo, mu je postal najhujši tekmeč, ki mu odjeda kruh. Čim več je in čim popolnejših strojev, tem manj ljudi najde zaslužek v industriji, obrti in tudi poljedelstvu. V tem tiči eden poglavitnih vzrokov rastoče brezposelnosti, ki se pojavlja zlasti v industrijskih državah. Ni pa samo brezsrčni kapitalizem, ki se poslužuje stroja, da si zaslužni človeka, tudi socializem in boljševizem vršita isti način proizvodnje. Zmerjata kapitalizem, da je krut proti delavcu, ravnata pa ravno tako kakor sebični kapitalizem. Ruski boljševiki, ki hočejo uresničiti socialistično državo, naročajo pri evropskih in ameriških kapitalistih stroje, ki imajo namen povečati produkcijo, število zaposlenih delavcev pa znižati. Čim bolj se Rusija industrijalizira, tem bolj tam raste število ljudi brez dela in jela. In boljševiki industrijalizirajo vse, tudi poljedelstvo. Kmeti domi so izginili ter morali napraviti prostor fabrikam žita. Največja takšna fabrika je na Kavkazu, ki obsega 62.000 hektarjev obdelovalne zemlje. Koliko kmetov delavcev je bilo potrebnih in koliko časa so morali delati, da so zorali in obsejali to zemljo. Boljševiki so naročili 460 traktorjev, potrebno je bilo samo 2500 delavcev, in vsa ogromna zemljiška ploskev je bila zorana in obsejana. Ruski kmet, delavec, dekla in hlapec pa ne najde dela in hodi okoli razcapan in gladen. Tako si socializem in kapitalizem podajata roke, dajajoč prednost mašini ter odrivajoč človeka od dela in zaslužka.

*

V NAŠI DRŽAVI.

Kraljeva zahvala ob priliki 10 letnica. Ob priliki desetletnice vladanja Nj. Vel. kralja Aleksandra I., je na vladarjev naslov prišlo mnogo čestitk iz države in zunaj nje, ki izražajo zvestobo in vdanost kralju Aleksandru I. ter mu žele dolgo življenje, srečo in napredek. Po najvišjem nalogu kralja Aleksandra je izrazila kraljeva pisarna zahvalo vsem posameznikom, ustanovam in drugim za poslano čestitke.

Začasno znižanje državnih izdatkov. Hooverjev načrt za odložitev plačeva-

nja vojnih odškodnin je hudo zadel finančni in gospodarski položaj naše države. Jugoslavija izgubi za eno leto znatne dohodke, katere je prejela na račun vojne odškodnine od Nemčije. Radi odložitve plačevanja vojne odškodnine je sklenila vlada, da bo do konca tega meseca izvedla začasno znižanje vseh državnih izdatkov.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Novo očiščeno bolgarsko sobranje (parlament) je imelo 20. avgusta prvo sejo.

Prva pomoč Nemcem. V Baselu v Švici so se posvetovali pet dni zastopniki inozemskih bančnih skupin z zastopniki nemških bank in so se zedinili na to, da se podaljšajo Nemcem krediti za 6 mesecev, računano od dneva podpisa pogodbe. Upniki v inozemstvu prejmejo od Nemcev zanesljiva jamstva. Nemčija razglasa, da ni povsem zadovoljna z baselskimi zaključki, ker je dosežena le začasna finančna rešitev.

Nemški narodni socijalisti pod vodstvom Hitlerja so prejeli od Brüningove vlade zasluženo brco. Znano je, kako so hoteli Hitlerjevi narodni prenapetosti raztopiti ljudskega glasovanja izsiliti odstop pruskega deželne zbornice, a so pogoreli: Zadnje dni je pozval Hitler kanclerja dr. Brüninga, naj sprejme tudi narodne socijaliste v vlado, ker je brez njih v Nemčiji vsaka vlada nemogoča. Hitlerjeva ponudba je bila od strani vlade zavržena s pripombo, naj se narodni socijalisti nikar ne napihujejo, ko je vendar pokazalo ljudsko glasovanje v Prusiji, da njihova moč naglo kopni.

Odstop madžarske vlade Zadnjič smo poročali o nevdržnem gospodarskem položaju, v katerega je za Nemčijo zašla tudi Madžarska. Celih 10 let je vodil grof Bethlen krmilo madžarske politike, iz sedanje finančne zagate ni znal pravega izhoda in radi tega je njegova vlada odstopila 18. avgusta. Regent Horthy je sprejel Bethlenovo ostavko in je poveril sestavo nove vlade bivšemu zunanjemu ministru grofu Juliju Karoly, ki je sestavil vlado. V sedanji vladi so prejšnji ministri, izvzemši tri nove.

Prijateljska pogodba med Francijo in ruskimi sovjeti. Od leta 1918 naprej so bile razmere med Francijo in boljševiki precej napete. Šele v zadnjem času so pričele prodirati v javnost vesti, da sta se sestali Francija ter Rusija v prijateljskem smislu na trgovinskem trgu. Trgovinskemu zblizanju je sledila prijateljska pogodba, ki je bila zadnje dni podpisana v Parizu, ki obvezuje Francijo in sovjete do najbolj stroge nevtalnosti za slučaj, če bi ena izmed držav bila napadena, od tretje države, ali od skupine držav. Ako je omenjena pogodba sigurna istina, sta postali največji dosežani nasprotnici v Evropi — prijatelji.

Italija bo igrala 26. avgusta v domovini najbolj moderno vojsko z aeroplani. Italiji se ne godi v finančnem oziru niti za las boljše nego Nemčiji ter Madžarski, a vendar naravnost izmetava denar za oboroževanje na morju

ter na kopnem in v zraku. Dne 26. avgusta bodo pričele v Italiji velike zrakoplovne vaje, katerih se bo udeleževalo 600 bojnih aeroplanov. Nad mesti Bologna, Firenca, Ferrara, Pisa in Turin se bodo vršili aeroplanski napadi, obenem pa se bodo skušala mesta tudi braniti. Pri teh vajah se bo izvajal nov način napada iz zraka takole: Aeroplani bodo leteli nizko nad zemljo in bodo skušali, da se skrivajo za naravnimi in umetnimi predmeti. Krila letal bodo tako pobarvana, po slučaju potrebe, da ne bo mogoče spoznati aeroplanov iz višine. Napadalne skupine letal bodo natančno prilagodene zemlji in bodo streljale med poletom na obeh straneh s strojnimi. Dvigajoč se, bodo spuščala letala bombe s plini, ki bodo za slučaj resnične vojne prodrli v še tako prikrita kote in pomorili vsa živa bitja.

Iz španske republike. Večkrat smo že naglašali, da vlada med španskimi meščanskimi republikanci in katalonskimi delavskimi avtonomisti veliko nasprotje. Malo pred predložitvijo ustavnega načrta ustavotvorni skupščini pa sta se pobotala začasni predsednik španske republike Zamora in vodja Kataloncev »stric« Macia. Komisija, ki je izdelovala novo ustavo za špansko republiko, je gotova in je ustavni načrt predložil ustavotvorni skupščini.

Glavne določbe ustavnega načrta španske republike so sledeče: Španska država je centralistična in bodo pokrajine (provincije) in občine naravnost podvržene osrednji oblasti. Posamezne pokrajine, ki posedajo posebno kulturo, zgodovinsko in gospodarsko obeležje, lahko postanejo avtonomne, a njih pravice mora potrditi država. Državno pravo je nad avtonomnim. Državne vere ni. Vsa veroizpovedanja se smatrajo kot društva, ki so podvržena splošnim državnim zakonom. Država ne podpira cerkve, razpustila bo vse redove in njih premoženje zaplenila. Odpravijo se plemiški naslovi. Vsak državljani, moški kot ženska, ako je izpolnil 21 leto, ima volilno pravico. Pravico, biti izvoljen, ima vsak državljani obojega spola, ako je dovršil 23. leto. Volilne pravice nima vojaštvo. Predsednik republike mora biti star 40 let in se izvoli potom ljudskega glasovanja na dobo šest let. Nihče ne more biti izvoljen za prezidenta dvakrat zapored. Predsednik republike imenuje in svobodno odstavlja predsednika vlade in ministre. Predsednik republike pa ne more postati: vojak, duhovnik ali član bivše španske vladarske rodbine.

Vodja indijskih nacionalistov se je skujal. Vodja indijskih nacionalistov Gandhi se je skujal in odklanja pohod na konferenco za indijsko ustavo v Londonu. Podkralj Indije, lord Wellington, je poslal Gandhiju pismo, v katerem mu prigovarja, naj se odloči za resno delo v korist Indije, da prejme ta v okvirju angleškega vladarstva (imperija) dostojen položaj. Indijski nacionalisti so zopet na razpotju: ali naj pričnejo z novim izvajanjem bojkota napram Angležem; ali naj sodelujejo pri ustvarjanju indijske ustave v Londonu.

Potek spora med Vatikanom in Rimom.

Pred sklepom lateranske pogodbe.

Pred tedni so zrl katoličani celega sveta s skrbjo na Rim, ker se je raznesla resnična vest, da je leta 1929 med Vatikanom in italijansko državo sklenjena pogodba medsebojnega sporazuma v resni nevarnosti. Niti sedaj ni mogoče prerokovati, kako bo ta sporna zadeva končala. Mi hočemo podati v naslednjem za lažje razumevanje položaja pregled, kako so se razmere med Vatikanom in Rimom pod fašistično vlado časovno razvijale.

Znano je, da tišči in pritiska Italijo od leta 1922 peta fašizma in da je fašizem edina stranka, kateri je priznana pravica obstoja v Italiji.

V starem Rimu so nosili pred vladarjema rimljanske republike — konzuloma kot zunanje znamenje oblasti nad življenjem ter smrtjo zveženj palic, iz katerih je gledal konec sekire. Ta zveženj palic s sekiro se imenuje v italijanskem jeziku fascio (fašo) in po tem je nazvana tudi stranka fašistov, ki so rez palica in sekira za celo Italijo in osrednjo Evropo.

Pri lateranskih pogajanjih med papežem in fašistovsko vlado leta 1929 je šlo za rešitev rimskega vprašanja. Leta 1870 so zasedle čete italijanskega kraljestva Rim in dale novi Italiji glavno mesto.

Papež, ki je bil do tedaj tudi svetni vladar nad Rimom in bližnjo okolico, je bil z zasedbo oropan svoje posesti in omejen le na Vatikan. Ne gre za to, da bi rabil papež kot vladar duševnega Kristusovega kraljestva, še posebne dežele — Kristusovo kraljestvo ni od tega sveta, — vsekakor je pač nevredno, ako je on kot Zveličarjev zastopnik na zemlji in kot predstavnik najvišje oblasti tega sveta, podrejen svetnemu vladarju. Se že spodobi, da poseda papež svojo lastno posest, kjer lahko biva tudi kot svetni vladar neodvisno od vsake druge madoblasti. Celi svet je že hrepenel po rešitvi rimskega vprašanja, ki bo podelilo papežu med svetom položaj, ki mu gre po dostojanstvu. Po prizadevanju sedanjega sv. očeta Pija XI. je prišlo 11. februarja leta 1929 do pomirjenja med Vatikanom in Rimom. Fašistična vlada je šla celo tako daleč, da je določila 11. februar kot državni praznik mesto 20. septembra, ko je bil Rim leta 1870 odzvet papežu.

Po lateranski pogodbi.

Od omenjenega pomirjenja potočeta komaj dve leti. V lateranski pogodbi (konkordatu) priznana katoliška akcija deluje naprej v smislu Cerkve. Vedno večje število lajkov se zaveda, da je treba sodelovati pri ogromnem delu Cerkve in slediti klicu sv. očeta. Katoliška akcija rodi uspehe, vzbudi se delavnost katoličanov, naraščaj duhovskega stanu vedno bolj narašča.

Poleg vsemogočnosti fašizma je pognalo ter vzraslo nekaj povsem novega, mogoče celo »nevarnega«. Nekateri preveč za blagor države vneti fašisti so zagledali v katoliški akciji opasnost in so jej pričeli odrekati pravico do obstoja.

Očitek političnega udejstvovanja katoliške akcije je bil lahek z ozirom na brezvestnost fašistov.

Človek ima dolžnosti do Boga tudi kot državljani. Sploh ni polja, kamor bi ne segala božja pravica. Tudi Cerkev se ne more omejiti le na hišo božjo, ampak mora vzpodbuditi svoje vernike k delu v vseh dolžnostih, jih mora opozarjati tudi na škodo in jih voditi po pravi poti. To ni samo pravica, ampak tudi dolžnost Cerkve. Samo po sebi razumljivo je, da se Cerkev ne more spuščati v politični dirindaj. Nobena država pa ne more proklinjati kot politično udejstvovanje dejstva, ako kaže Cerkev na svoje sovražnike ter brani pravice katoličanov.

Napadi Rima na člane katoliške akcije.

Nove sovražništvi med Vatikanom in Rimom so izbruhnile 10. maja 1931. Omenjenega dne se je podala mogočna procesija moških od cerkve Marija Maggiore v Rimu s starodavno Marijino podobo v Lateran. Mladi fašisti so poskusili motiti to versko manifestacijo.

Močno je nadalje zbedel fašiste jubilej okrožnice papeža Leona XIII., ki je privabil v Vatikan brezštevilne romarje. Vsebina Leonove okrožnice je klicala romarjem v spomin dolžnosti, katere imajo katoličani do Boga, Cerkve in posvetnih oblasti.

V zadnjih dneh letošnjega majnika je došlo do dejanskih napadov. Fašisti so se zagnali v katoliške omladinske domove, so začeli pretepali katoliške dijake in so izropali več škofijskih stanovanj. V Rimu so napadli fašistični študenti osrednji dom katoliške akcije v palači Sv. Apolinarija.

Te mladinske izgrede je obsodil sv. oče 31. maja ob priliki avdijence pijaristov.

V prvih dneh junija se je sestal vrhovni fašistični svet in podal izjavo: »Mi pripoznamo spoštovanje napram verskih organizacij političnega delovanja.« Najvišja fašistična oblast ni podala papežu prav nobenega obžalovanja za žalitve, ki so bile po glasilu konkordata enake razžaljenju članov kraljeve rodbine. Fašisti niso dali za vse dejanske napade in opustošenja niti najmanjšega zadoščenja.

V očigled temu nasilju se je postavil celotni katoliški svet ob stran papeža.

Začetkom julija pa je izdal papež posebno okrožnico, v kateri povdarja pravice Cerkve in zavrača obdolžitve umešavanja v italijansko politiko.

Kaj in kako bo z naprejem med Vatikanom in Rimom? Papež radi božje zapovedi in katoliških načel glede pravic do mladine ne more popustiti, Mussolini pa ne!

Za nove zvonove na Brezjah. Pri Mariji Pomočnici na Brezjah naj bodo no-

Majdica obdaruje mamico.

Mamica ima rojstni dan. Mala Majdica izprazni svoj hranilnik, ali kaj naj ji kupi, da jo iznenadi na ta dan. Ne premišlja dolgo, za prihranjeni denar kupi svoji mami Schichtov Radion, ker ve da ji napravi s tem največje veselje. Mamica jemlje za pranje vedno samo Radion, ker

**SCHICHTOV
RADION
PERE SAM
IN VARUJE PERILO
ZAJAMČENO BREZ KLORA**

vi zvonovi. Ko je prvotne zvonove ugrabila kruta vojna, so bili nabavljeni trije, ne veliki, jekleni. Iz krogov romarjev se sedaj sliši glas: Brezjam, glavni slovenski božji poti, se spodobi lepše zvonilo! Ta glas je marsikje našel prijazen odmev: Na Brezjah novi zvonovi! Bronasti! Tako je prav! Naj poveljujejo ob velikih shodih lepe slovesnosti! Naj razveseljujejo in povzdigujejo romarje v njih svetih občutkih! Cerkevno predstojništvo Marijinega svetišča se je opogumljeno po teh glasovih odločilo omisliti tako zvonilo, ki je za prvo slovensko božjo pot primerno. Obrača se torej do dobrih vernikov po vsem Slovenskem, ki radi romajo na Brezje, z zaupno prošnjo, naj s svojimi darovi pripomorejo k nabavi novih zvonov.

Darovi se lahko oddajajo v svetišču samem v skrinjico, ki je za to nastavljena, ali osebno v samostanu (zakristiji), ali potem posebnih čekov, ki se bodo oskrbeli. Ako pa potrka kak nabiralec za zvonove osebno na kaka vrata, prosimo, da ga prijazno sprejmete. Sedanji zvonovi se ne bodo zavrgli, marveč prodali drugam.

Shod salezijanskega sotrudištva na Rakovniku. Dne 6. septembra se bo vršil na Rakovniku shod salezijanskega sotrudištva. Prometno ministrstvo je v ta namen že dovolilo polovično vožnjo. Udeleženci naj kupijo na domači postaji celo vozovnico. Le ta bo veljala tudi za nazaj proti izkaznici, ki se bo dobila na Rakovniku. K obilni udeležbi že sedaj vabimo vse prijatelje salezijanskih naprav.

Cirkovce. Kakor že mnoga leta tako tudi letos romaño na Svete gore, župnija Sv. Peter v soboto dne 5. septembra. Zberemo se na postaji Cirkovce ali na Pragerskem, ob tričetrt na šest zjutraj ter se peljemo do Poljčan, nato pa nadaljujemo pot.

Iz katoliškega delavskega gibanja na Holandskem. Katoliško delavsko gibanje na Holandskem poseda svoje mnogoštevilne hranilnice ter posojilnice in skrbi tudi za podpore delavstvu v kritičnih dneh. Marsikateri delavec, ki doslej ni bil organiziran, se pridruži katoliški organizaciji, ker se je prepričal, da mu je samo ta res tudi opora v sili. Let 1930 je naraslo število katoliških organiziranih delavcev za 16.500

članov. V prvih štirih mesecih leta 1931 je porasla prej omenjena številka za 8000 članov. Holandske katoliške organizacije štejejo skupno 179.400 članov. Premoženje katoliških organizacij cenijo na pet milijonov goldinarjev.

*

Zločin v Bistriški dolinici.

Po mirni ter dobri župniji Sv. Petra pod Sv. gorami se je raznesla pred dnevi vest, da so našli Franca Ulčnika v gozdu brez glave in da gre za zločin najbolj krvave vrste.

V hiši Franca Ulčnika v prijazni Bistriški dolinici že dolgo ni bilo miru v družini. Mož Franc in žena Marija sta si grozila z dejanskim obračunom. Nesoglasje se je še povečalo, ko se je vrnil pred meseci na dom sin Franc, ki je bil zaposlen na Nizozemska kot rudar. Sin je bil na strani matere in se je obče že govorilo po okolici, da se bo pri Ulčnikovih nekaj zgodilo radi vednega krega.

Pred več nego 14 dnevi je na večer pogorela Ulčnikova majhna klet in od tedaj ni bilo več Ulčnika na svetlo. Sin je javil orožnikom, da je oče požigalec in da je po zločinu izginil Bog ve kam. Vsa poizvedovanja za starim Ulčnikom so bila zamanj in le slučajno je naletel na smrdeče truplo brez glave v gozdu nek kmet iz Zagaja. Javil je strašno najdbo orožnikom. Truplo je ležalo v gošči, pokrito z grmičjem, glava je bila 70 m stran od trupla in je pričala o grozni surovosti zločina. Čeljust je bila odbita, koža potegnjena z glave, žile porezane in meso sesekano. Zločinci so morali Ulčnika pobiti na smrt s topim predmetom in nato so mu odrezali glavo.

Sodna komisija je strašno zadevo, kakoršne ne pomni Št. Peter, natančno preiskala in je bila po dolgem zaslišanju napovedana aretacija Ulčnikovi ženi in sinu. Oba so izročili v preiskovalni zapor v Kozje. Ljudstvo je nad opisano živinsko podivjanostjo razburjeno.

*

Slovesna blagoslovitev novega železniškega mosta. Skof dr. Ivan Tomažič je slovesno blagoslovil novi železniški most na Zidanem mostu, ki bo omogočal direkten promet vlakov na progi Ljubljana—Zagreb in obratno brez dosedanjega premikanja. Po končanem obredu je bil most predan prometu.

70 letnico je obhajal v cerkvi Matere milosti pri frančiškanih znani mariborski invalid Štefan Veigel.

Kaznjence se je obesil. Josip Krajc bil bi moral odsedeti v mariborski kaznilnici 5 let robije. Sedel je le dve leti in so ga našli 18. avgusta obešenega v zaporni celici.

Samomor vojnega invalida. Iz obupa si je končal življenje z lizolom v Mariboru vojni invalid Erhard Maurič.

Nogo si je zlomil pri prenavljanju strehe posestniški sin Franc Urajnik iz Loke pri Mariboru.

Pri nakladanju hlevov je zlomilo nogo Alojziju Hariču v Rušah.

Obsojen kurji tat iz navade. Posestnik Janez Marinič iz Doliča pri Ptujju, je bil sedemkrat predkaznovan radi kurje tatvine. Janez je od doma premožen in je kradel kure po ptujski okoličnici iz navade. V času od novembra 1930 do aprila 1931 je izmaknil raznim posestnikom v ptujskem okolišju 57 kur. Marinič je priznal tatvino in mariborski senat ga je obsodil 19. avgusta na dve leti robije, triletni pridržek in na petletno izgubo častnih pravic.

Nevarna poškodba. Štefan Peršuh je obdelal z gnojnimi vilami svojega brata Franca, 19 letnega posestniškega sina iz Gornjega Pleterja pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju tako opasno, da so morali zapeljati poškodovanega v mariborsko bolnico.

Drava je naplavila pri Muretincih moško truplo, ki ima sledove težkih poškodb. Obstoja sum na zločin.

Sin zažgal očetu hišo in gospodarsko poslopje. Posestniku Rantaši na Dragotinskem vrhu v župniji Sv. Jurja ob Ščavnici je pogorela do tal hiša, gospodarsko poslopje, žito, živinska krma in še dve svinji. Zažgal je 35 letni sin, ki ni prav pri pameti. Hladnokrvno je priznal požig, se sprehajal krog ognja z gorjačo v roki ter se smejal gašenju.

Požar povzročil 100.000 Din škode. Dne 20. avgusta je upepelil v noči ogenj hlev in gospodarsko poslopje posestnika Fr. Ovčjaka pri Sv. Urbanu v Vrhah pri Slovenjgradcu. Zgorela je krma, žito, stroji, in le živino so rešili s težavo. Škoda znaša 100.000 Din. Obstoja sum na požig od strani potepuhov.

Samomor bivše učiteljice. Dne 21. avgusta se je ustrelila pod stopnicami na ptujski grad bivša učiteljica Leja Mayer. Prejšnja leta je službovala v Ptujju, zadnji čas je živela na Francoskem, ko se je vrnila v Ptuj, je izvršila samomor.

Na meščanski šoli v Ljutomeru bodo ponavljalni izpiti v pondeljek dne 31. avgusta z začetkom ob 8. uri. Vpisovanje za še nevpisane

učenke bo isti dan ob 9. uri. Pričetek rednega pouka dne 5. septembra ob 8. uri. V prvi razred se še sprejmejo učenci, osobito pa učenke.

V desno lice je opasno brenil konj pred domačim hlevom na Zgornjih Grušovljah pri Polzeli 32 letno delavko Zofijo Dobnik. Težko poškodovana je morala v celjsko bolnico.

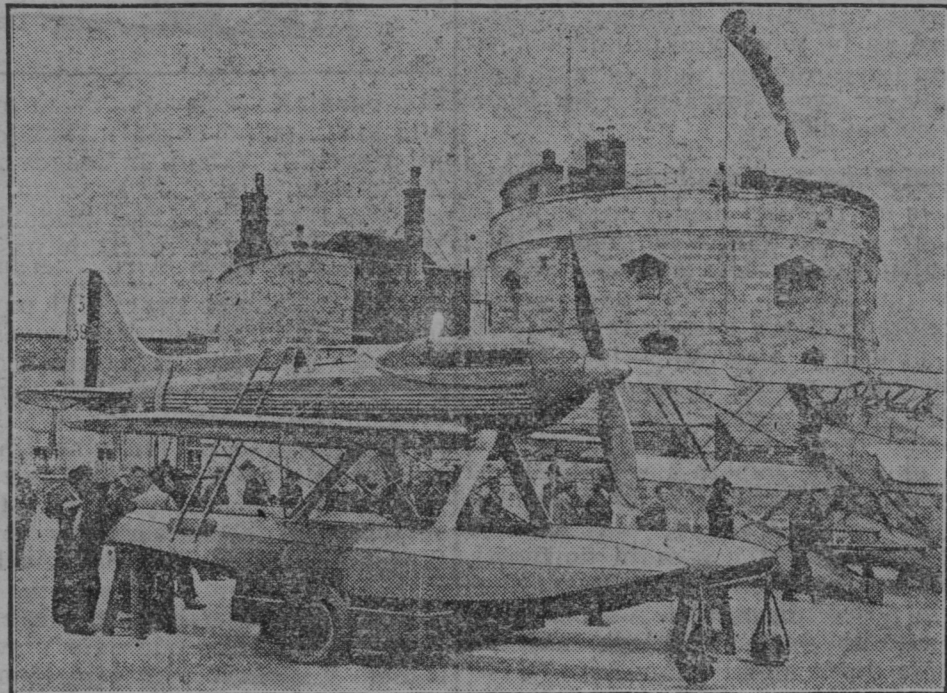
Ponovni vlom v isto trgovino. Neznani vlomilci so obiskali v kratkem presledku v drugič Korinškovo trgovino na Senovem pri Rajhenburgu. Odnegli so vse, kar jim je prišlo pod roke.

Podlegel nočnemu napadu. V Vojniku pri Celju na glavni cesti je bil napaden na povratku proti domu posestnik Jakob Kovač, star 66 let. Neznani napadalec je zabodel Kovača z mesarskim nožem in mu poškodoval pljuča.

Zdravil se je doma in v bolnici, a kljub zdravniški pomoči je podlegel težki poškodbi.

Ogenj pri Braslovčah. Ogenj je uničil posestniku Ivanu Šoštarju v Topovljah pri Braslovčah hišo in gospodarsko poslopje. Zgorela je tudi obleka, žito, krma in stroji. Škoda je krita le delno z zavarovalnino.

Prepoznani povčeneč. Zadnjič smo prinesli novico, da je bil povožen na progi Paška vas proti Šoštanju nepoznanec, katerega so spravili v celjsko bolnico. Težko poškodovani je še sedaj v nezavesti in ga je prepoznala njegova mati. Gre v tem slučaju za 28 letnega Antona Bertota iz Gorice, občina Šoštanj. Desno nogo je odrezal Bertotu železniški stroj, levo pa mu je v glež-

Največja tekma z mornariškimi letali v Colshot na Angleškem. Slika nam kaže aeroplan, o katerem trdijo, da bo frčal z brzino 600—630 km na uro.

Starodavni samostan Sv. Bernarda se bo preselil iz Evrope v Tibet v osrednjo Azijo. Velik del mežihov na Velikem Bernardu, je skrbel skozi stoletja s pomočjo svetovnoznanih psov bernardincev za potnike na zasneženem prelazu Veličega Bernarda (višina 3472 m) ob italijansko švicarski meji. Na Sv. Bernardu je samostan in veliko zavetišče za potnike. Danes prevažata potnike preko prelaza Sv. Bernarda železnica in avto in radi tega se bo izselil del auguštincev na Sv. Bernardu v Tibet, kjer bo tudi skrbel za potnike, ki so zarezili pot.

nju tako raztrgal, da so mu jo vzeli pod kolenom v bolnici.

Smrtonosna konjska brca. Ivan Zaveršnik, znan pod imenom Sovinekov Anzek, posestnik iz Kolovrata, je obiskal Rokov sejem v Mozirju. Po opravkih na sejmu je stopil v konjski hlev krčmarja Brinovškega, kjer ga je brcnil konj s tako silo, da je obležal na mestu mrtev.

Posledica prenagle vožnje. Dne 18. avgusta je v Tremerjih pri Celju na ovinku težko ponesrečil motociklist — 20 letni Stanko Kranjc, sin krčmarja v Polulah. Na ostrem ovinku, ki ga napravi cesta pri takozvanem Devinem skoku, ga je radi prenagle vožnje vrglo z motornega kolesa na cesto, kjer je obležal v nezavesti. Pri padcu si je zlomil koleno in dobil težke poškodbe na glavi.

Celjska policija je zaprla delavca Franca Pečovnika iz Sel pri Slovenjgradcu. Zaprti je osumljen vlomov v okolici Slovenjgradca.

Stekel pes. V brežiški okolici se je pojavil 15. avgusta stekel volčji pes, ki je obgrizel 4 osebe, 3 svinje, več psov in kokoši. Lastnik psa je neznan. Obgrizene osebe so poslali v Pasteurjev zavod v Celje.

Padel preko 200 m visoke stene. Ivan Oman in njegov bratranec Jože iz Rače — Planica na Kranjskem sta šla pogledat za ovčami, ki se pasejo čez poletje na Travniku. Na povratku je Ivanu v gosti megli spodrsnilo, nakar je strmoglavil preko 200 m globokega prepada. Ivan je obležal s popolnoma razbito lobanjo, imel je noge večkrat zlomljene, roke in truplo pa močno opraskano.

Zagonetna smrt. Dne 17. avgusta je umrl v Jami pri Žužembergu na Kranjskem 25 letni kovač Vokač radi rane na glavi. Ali gre za nesrečo ali zločin, še ni dognano, ker je bil Vokač do smrti v nezavesti. Ljudje so našli Vokača težko ranjenega ob cesti v mlaki krvi. Zagonetno smrt bo morda pojasnila preiskava.

Če so otroci brez nadzorstva. V Zagorci pri Horjulu na Kranjskem sta se igrala 17. avgusta sama na podstrešju 9 letni Franček Potočnik in njegova triletna sestra Stana. Fantek je iztaknil nekje nabit 6 cevni revolver. Orožje se je po naključju sprožilo, krogla je zadela deklico v glavo in je po treh urah umrla.

Hiša je pogorela 20. avgusta v Šmartnem pri Kamniku Lojzetu Završniku.

Požar v noči. V Gotni vasi pri Novem mestu je 18. avgusta v noči uničil požar dva kozolca dvojnika in hlev s kaščo. Oškodovana sta posestnika Štangelj in Gregorčič za 100.000 Din. Ljudje sumijo, da je zahetila požar požigalčeva roka.

Požar je uničil 19. avgusta na Osredku v Št. Janžu na Dolenjskem posestniku Orešniku hišo, hlev, svinjake, 5 svinj, krmo in obleko.

Kaznjence je pobegnil. Iz ljubljanske jetnišnice je pobegnil 23 letni Ernest Bischoff, po poklicu knjigovezec iz Trsta. Prestati bi bil moral 6 mesečno kazen.

Duhovniške spremembe. G. kaplan Vrbanjšek Janez iz Dola pri Hrastniku v Dolno Lendavo; Breznik Janez iz Bogojine v Dol pri Hrastniku; Jurij Guzej iz Šmartna pri Šaleku v Vojnik.

Pri podiranju smreke je smrtno ponesrečil v Lačenbergu v Št. Janžu na Dolenjskem Egidij Zidar. Od smreke odžagani hlod ga je zadel v sence in je obležal takoj mrtev.

Padel in si zdrobil lobanjo. V Srednji vasi v Semiču na Kranjskem je padel 38 letni posestnik Andrej Hutar pri popraviljanju stropa tako nesrečno, da si je prebil lobanjo in je po dveh urah za tem izdihnil.

Dva zažiga pri Metliki. V Suhorju pri Metliki je zgorel radi zločinskega požiga kozolec, pod, ostrešje na hlevu. Škoda je krita z zavarovalnino. Sum na požig obstoja tudi pri požaru lope, ki je bila v Veliki Brusnici last posestnika Janeza Deželana.

Toča je upostošila v petek 21. avgusta Dolenjsko in predvsem okolico Leskovca in Tržišča.

Ogenj je uničil 20. avgusta v Veliki vasi pri Krškem hlev in gospodarsko poslopje posestnice Mežič. Ostala je le hiša in svinjaki.

Na državni deški meščanski šoli v Mariboru je vpisovanje v vse razrede v nedeljo dne 30. in v ponedeljek dne 31. avgusta t. l., vselej od 8 do 12 ure. Kdor iz tehničnega vzroka zamudi vpis v navedenih dneh, se tako vpiše do dne 5. septembra t. l. Po tem dnevu je vpis nemogoč. Vse ostalo o pričetku šolskega leta je razvidno na šolskih vratih v Krekovi ulici.

Naša država in uporaba čevljev. Na beograjskem kongresu obrtn. usnjar-ske obrti so ugotovili, da porabi naša država letno: 3 milijone parov čevljev v vrednosti 6 milijonov Din (ako računamo par po 200 Din) in 5 milijonov opank, ki predstavljajo vrednost 350 milijonov Din (par 70 Din). Za 850 milijonov se izdelava čevljev doma v državi, za 100 milijonov Din čevljev se uvažuje iz inozemstva.

Napadalci na naše vlake, o čemur smo že poročali, so dognani. Avstrijske oblasti so ugotovile, da so bili peklenški stroji skriti v vagone na avstrijskem ozemlju. Doslej sta ugotovljena kot zločinca frankovska izseljenca Hranilovič in Seletkovič.

Zopet došlo novo blago po nepričakovano nizkih cenah. Oglejte si pred nakupom v **Trpinovem Bazarju, Maribor, Vetrinjska 15.** 376

Dobra in skrbna mati daje svojim otrokom piti **Radensko Gizela mineralno vodo** ali samo ali pomešano s sadnim sokom. To otroka osveži, daje apetit in pospešuje prebavo.

*

Gobavost - šiba človeštva!

Malo jih je, ki bi znali, da je še danes na svetu 300.000 gobavcev. 300.000 ljudi še živi, ki so nepreklicno obsojeni, da počasi segnijo pri živem telesu. Nobena zdravniška iznajdljivost jim ne more pomagati. Mnogim boleznim je že znal človek odvzeti strahote. Na gobavosti pa se je do danes še razbila vsaka zdravniška znanost.

Gobavost je že bila znana starim Judom ter Egipčanom, pa že tedaj niso poznali nikakega sredstva, da bi bili vsaj zajezili to strašno bolezen. Edino,

kar so storili proti širjenju te počasne mörilke, je bilo, da so one, ki so bili napadeni od gobavosti, izločili iz človeške družbe. Prvotno je bila gobavost omejena na daljni Vzhod, v srednjem veku pa so jo zanesle križ. vojne tudi v Evropo, kjer se je razširila z bliskavico. Že v 9. in 10. stoletju se omenjajo hiše, ki so bile v Nemčiji določene za gobavce. Začetkom 13. stoletja je bilo na Francoskem že 2000 hiš za gobavost.

Grozno bolezen so nekoliko zaustavili na ta način, da je smel vsakdo brez kazni ubiti gobavca, ako ga je zalotil izven za gobavce določenega prostora. Danes je gobavost v Nemčiji izginila. Le v okolici pokrajine Memel, ki meji na Litvo, poseda Nemčija samo še en dom za gobavce, v katerem umira kakih 30 bolnikov.

Manjša gnezda gobavosti je izslediti na Balkanu, na Bretonskem in večja na Norveškem. Tudi Turčija in Rusija nista prosti te kužne bolezni. Največ žrtev zahteva gobavost v obeh Indijah, na Malajskih otokih in v Avstraliji. Severna obal južne Amerike in Afrike sta znatno šibani od gobavosti.

Gobe so kožna bolezen, ki traja zelo dolgo, ki se pa loti sčasoma celega telesa. Prvi znak napada je, da izpadejo obrvi, koža postane brezčutna, na koži se pojavljajo zemljepisnim kartam podobne risbe itd.

Bacil gobavosti je odkril prvič norveški profesor Hansen leta 1868. Bacil, povzročitelj bolezni, je vitka, nepremična palčica. Kljub tolikemu prizadevanju se ni posrečilo, da bi bili ta bacil vzgojili umetnim putem. Edino, kar je dokazano o gobavosti, je dejstvo, da se pojavlja ta bolezen izključno le na osebah, ki so prišle kedaj v stik z gobavcem. Da se sprejeti bacil enkrat na zunan vidno pojavi, lahko preteče od okuženja 2, 5, da celo 18—22 let.

Način, kako se bolezen prenaša, še ni znan. Z dotikanjem se res bolezen prenese, pa le tedaj, ako se v trenutku dotika srečajo še gotove okolščine. Najbrž igra tudi pri okuženju vloga mrčes, kakor: uši in garje. Nevaren glede okuženja je izmeček nosu gobavca. Prenos bolezni se dogaja pa le pri tesnejšem dotikanju in pri pomanjkanju snage.

Prej omenjeni raziskovalec Hansen povdarja, da ni skozi desetletja opazoval, da bi se bile nalezle gobavosti bolniške strežnice.

Po vsed državah pa morajo spraviti vsakega na gobavosti obolelega v za te reveže določeni dom. Znane so kolonije gobavcev, ki so v bližini največjih gnezd gobavosti, med drugim na otoku Malukaj, na Filipinskih otokih in v Rio de Janeiro. V eni taki koloniji je na tisoče gobavih, ki so najstrožje zastraženi. Poleg dela je preskrbljeno, da gobavce razvedrijo na vse mogoče načine. Prva prepoved v vsakem domu za gobavce je: Proč z ogledalom! Bolniki ne smejo videti, kako grozno jih bolezen razjeda.

Če bi pa kedo mislil, da krilatita po kolonijah gobavcev otožnost ter žalost, bi se motil. Nasprotno, baš brezupnost rodi posebno veselost. Bolniki delajo v raznih poklicih, se med seboj ljubijo ter plešejo — tudi tedaj, ko je že razprostrla smrt nad njimi svoja krila.

Mecesove štake in štafelne za preše in prešne koše, lepe krajnike in vsake vrste rezan les prodaja Gnilšek, Maribor, Razlagova ul. 25.

Plemenski sejem v Ormožu. Zveza selekcijskih društev za pincgavsko govedo v Ormožu, priredi dne 29. avgusta ob 9. uri dopoldne plemenski sejem za pincgavsko govedo. Zveza nudi 100 bikov pincgavske pasme do 12 mesecev starih, večje število telic in krav na prodaj. Zveza obstoja komaj leto dni in je med tem časom priredila že štiri plemenske sejme z velikim uspehom. Na teh sejmih je bilo prodanih nad 200 glav plemenske živine in po večini v južne kraje naše domovine. Govedo je čistokrvno od uvoženih bikov iz Solnograške, kjer se ta pasma goji več kot petdeset let na področju zveze. Ta pasma je popolnoma zdrava in ne nagnjena k tuberkulozi. Sposobna je za delo in daje zelo užito meso. Krava daje poprečno 2100 litrov mleka, ki vsebuje 3,8% masti. Tele ima po štirih tednih do 60 kg žive teže. Ta pasma je prikladna in priporočljiva za one kraje, kjer je dovolj paše. V naši kraljevini pridejo v poštev Dravska, Vrbska in Drinska banovina.

Sv. Jurij ob j. Ž. Sadjarska podružnica vabi vse svoje člane in sadjarje na strokovno predavanje o spravljaju sadja, ki se vrši v nedeljo dne 30. t. m. v osnovni šoli ob 8. uri dopoldne. Ker se bo dalo dobro vnovčiti le pravilno spravljeno sadje, je gotovo v interesu vseh sadjarjev, da se tega predavanja v obilnem številu udeležijo.

Laški okraj. Dopis v 33. številki »Slovenskega Gospodarja« glede mesnih in živinskih cen popravljamo v toliko, da se je cena mesu sedaj znižala od 14 na 12 Din kg, a žal, da je cena živini zopet padla od 5-6 Din kg žive teže na 4-5 Din. Le samo prvovrstna živina ima malo boljšo ceno, a slabša živina pa še nižjo, torej je še meso vedno razmeroma drago, ako se primerja s cenami živine. Kmetje si bomo morali pomagati na ta način, da bomo klali živino doma in prodajali meso v mesto. Nam kmetom živinorejcem posebno ugaja misel ali nasvet, kateri je bil priobčen v 32. številki »Slovenskega Gospodarja« pod naslovom: »Boj zoper mesarje ali zoper kmete.« Živinoreja je glavni dohodek slovenskega kmeta in vendar so cene padle v teku enega leta za polovico, a meso samo za tretjino, druge potrebščine, katere rabi kmet, pa so ostale na isti ceni. Davki, ako štejemo kuluk pa so precej večji. Ako je bilo mogoče določiti ceno za pšenico, je mogoče tudi za živino, kar pa se preda v inozemstvu po nižji ceni, pa naj država doplača kakor pri pšenici. Tudi, ako se določi za prvovrstno živino 8-9 Din žive teže, bomo kmetje zadovoljni. Možnost bo podana, da bo kmet v stanu plačati davke, kupiti obleko in druge potrebščine in bodejo drugi stanovi primerno zaslužili. Obubožanje našega kmeta pa pomeni tudi odubožanje drugih stanov. Zato pa naj merodajni činitelji o tem razmišljajo. Deset let se že z različnimi zaščitnimi carinami varuje in neguje industrija večkrat na škodo kmeta, naj se s primernimi zakoni varuje tudi kmet, kateri tvori večino v državi. Zaščita in varstvo kmeta pomeni varstvo države.

Ne uničujte vinogradnika!

V listu »Večernik Jutra«, ki izhaja v Mariboru, smo pretekli teden čitali, kako dokazuje neki vinogradnik, ki je tudi gostilničar, da stane vinogradnika pridelovanje 1 litra vina samo 75 par. Ta trditev je tako gorostasna, da je vinarsko društvo moralo poslati popravek. S tem pa seveda zadeva ni popravljena. V gotovih krogih se menda nalašč kujejo take novice in poročila, ki naj kmetu škodujejo. Drugače namreč ne moremo razumeti take vrste pisanja gotove vrste časopisja. Zdaj pa k trditvi sami. Pridelovanje 1 litra stane kmeta veliko več kakor samo 75 par. Kaj je tisti znameniti »vinogradnik — gostilničar« zaračunal za teh 75 par, je povedal: prav vse, tudi davek, tudi odstotke itd. Mora biti zelo slab računar. Ni zaračunal ne stroškov za kletarenje, ne usušenja, ne drugih slabih letin, ne stroškov za obrabo starih nasafov in pripravo novih in še polno drugih stroškov, ki slonijo na 1 litru pridelanega vina. Da se kmetsko delo pri tem sploh ne računa, smo kmetje že takrat navajeni. Po pravici rečeno, pride pridelovanje dražje do 3 Din na liter, ker tudi kmet ni dolžen zastonj delati. Pa tudi ta račun drži samo tedaj, kadar je zelo obilo vina. Če ga pa ni, ali le zelo malo, pa se pradelovalni stroški zvišajo na ogromno škodo vinogradnika. Odločno zavračamo take račune »Večernika Jutra«, s katerimi uničuje že itak skoro čisto uničenega vinogradnika.

*

Resno svarilo onim, ki tlačijo ceno živine navzdol.

Zopet so prijeli mesarji povelje, da znižajo ceno mesa. Že so se pri nas pokazale posledice. Za tele se je prejelo prejšnji teden 8-9 Din za kg, danes le še 6-7 Din za kg žive teže. Isto se pozna pri odrašenih živini.

Ni čuda, da je zavladala povsod na deželi velika nevolja. Kmet namreč vidi, da ga takšno stanje pelje v popolno uboštvo; sovražiti je začel vsakogar, ki na račun njegovih žuljev in njegovega oboževanja prepoceni uživa meso. Vidi tudi, da je le kmet tisti, ki je vedno najbolj tepen. Da si ne bode kdo mislil, da je živina, ki v hlevu sama zraste s sedanjo ceno dovolj plačana, podam račun, koliko kmeta stane 500 kg težek vol, oziroma kg žive teže.

Da doseže vol 500 kg, mora naš kmet istega rediti najmanj 3 leta.

Stroški za vzrejo so naslednji:

1. leto:

	Din
a) junčevina in dogon h biku	20.—
b) mleko za tele 110 dni po 8 litrov po 2 Din, t. j. 880 litrov (16 tedenov)	1760.—
c) do pol leta, t. j. za 72 dni:	
1. Dnevno 3 kg sena po 1 Din	216.—
2. dnevno 3 kg ovsa ali otrobov po Din 1.50	324.—
d) kastracija	20.—

3. od pol leta do 1 leta, 183 dni po 6 kg sena	1098
2. leto:	
e) krma drugega polleta dnevno 8 kg po 1 Din	1464.—
f) pol leta paša	200.—
3. leto:	
g) tretje leto pol leta, 182 dni po 15 kg	2730.—
h) pol leta paša	300.—
i) strežba dnevno 1 Din za 3 leta ali 1095 dni	1095.—
j) sol, svečava in zdravila	150.—
k) amortizacija hleva letno 100 Din	300.—
l) stelja, obraba orodja je vrednost gnoja	—
Skupaj	9677.—

Dohodki:

Tri leta dela vol; pol leta se pase. Delo drugega pol leta se ne more več računati kot 2500 Din	2500.—
ostane	7177.—
ali kg žive teže Din 14.35.	

Strokovnjaki računajte!

*

Ne verjamite mesarjem!

Nekateri mesarji so začeli znano mariborsko obsodbo izrabljati v to, da begajo ljudi in jim ponujajo smešno nizke cene za živino! Cena živini pa dejansko raste! Na ljubljanskem sejm pretekli teden ni bilo nič mestnih mesarjev, ker raje hodijo po hišah in tam ljudi pregovorijo za nižjo ceno. Na sejm pa se opazi, po kaki ceni kupujejo. Toda vkljub temu so kmetje vztrajali na povišanju cen. Izpod 4 Din za kg se ni prodajalo najslabše govedo ali krava. Srednje pa 5-6, najboljše po 7 Din in še več. Izvedeli smo, da posamezni mesarji ponujajo take cene, da bi najraje imeli živino zastonj. Kmetje, ne dajte se varati, držite cene! Nadzirajte tudi, po kaki ceni prodajajo dotični mesarji meso vašega goveda, ako vam je to mogoče. Mesarjem pa še enkrat tole besedo: Kmetje živinorejci vam pustimo pošten zaslužek, uničiti pa se ne damo. Zato priznajte višjo ceno živini, sicer preidemo proti vam v ofenzivo, ki bo vas uničila: začeli bomo sami prodajati meso v mestih!

*

Priprava domačega kvasa.

Pri vsaki peki ostavljeno, na gorkem hranjeno testo povzroči sicer vzhajanje kruha, a mu da neko kislobo, to je, odvzame mu slast. Zategadelj pripravljajo domači kvas tam, kjer ni dobili umetno izdelanega kvasa, ali kjer morajo trikrat obrniti vsak dinar, predno ga izdajo. Domač kvas pripravljajo iz vinskih droži in prosene moke. Vinskih droži se ne dobi povsod, kakor tudi ne prosene moke. Zato izdelujejo suhi domači kvas tudi iz koruzne moke in umetnega kvasa. V litru mlačne vode raztopi za pest umetnega kvasa in mu primešajo nekaj pšenične ali ržene moke, da nastane maža, gostotekoča. To se

napravi zvečer v veliki posodi, skledi in se pusti do drugega jutra, da vzhaja. Zjutraj zmešamo med to toliko koruzne moke, da se testo zmesi. Iz testa napravijo male, približno 1 cm visoke in 5 cm v krogu široke hlebčke. Te hlebčke posuše na solncu. Hranijo jih na suhem kraju. Pri postavljanju kvasa računajo na 2—3 kg moke 1 hlebček. Če se zmeša med 2—3 kg moke tudi 5 do 6 komadov lepih kuhanih in popolnoma stlačenih krompirjev, ostane kruh dolgo vlažen in je prav slasten.

Kako preženem uši pri živini in kokoših?

Dobro sredstvo je zmes petroleja in vode, v kateri je raztopljeno milo. Kokošek mila pusti zavreti v litru kapnice. Vrelo vodo vlij v posodo, v kateri je 2 litra petroleja. Zmes mešaj 5 minut in jo pusti, da se ohladi. Kadar hočeš tekočino uporabiti, jo moraš vzeti samo eno desetino, devet desetim pa vode in s tem se žival opere.

Kako zatrem žitnega žuška?

Po kaščah, mlinih in včasih tudi drugod, kjer se žito shranjuje, se zaredi žitni žušek. Ta živalica je zelo nadležna in se hitro množi. Žitni žušek sovraži luč, zato imej svetle žitnice, sovraži snago in išče prahu, zato imej žitnice snažne, hoče mir, zato zrači žitnice in žito večkrat premešaj, hoče toploto, zato posebno spomladi glej, da ga izročiš hladnemu vetru in prepihu. Žito, ki je že črivo, vsebuje jajčeca žuškova. Zato ga hitro spravi s pota, da se ne zaredijo. Žito dobro segrej v krušni peči in ga daj v mlin. Če so žuški že v žitu, je treba žito presejati in žuške pokončati. Ako jih hočeš iz žitnice skupaj zbrati, položi na žito v cunjco zavit segret kamen ali opeko, pa jih dobiš in zmečeš ven. Žuška pokončuješ spomladi, ko so se hrošči prebudili iz zimskega spanja, poleti v juliju, ko se prikaže njegov zarod in v septembru, ko je dozorel drugi zarod.

Blato na obleki je gotovo škodljivo. Pokvari pa se obleka tudi tedaj, ko se snaži, ako se to pravilno ne napravi. Pusti, da se blato posuši. Nato ga izmencaš in izkrtičiš. Potem vzemi krompir, ga prereži čez polovico in dobro pomaži z njim madež. Blago bo lepo kot novo.

Pripravljanje mlečne hrane je danes gotovo važno, ker je mleka dovolj doma, pa tudi zato, ker ljudje vedno bolj uvidevajo, da je vendar le najbolj zdravo in hranilno mleko. Vseh navodil tukaj ne moremo dati. Pač pa priporočamo knjižico, ki je izšla te dni kjer se o tem vse natančno popisuje. V knjigi je tudi vse polno receptov, kako se na razne načine pripravijo mlečne jedi, da razlika mika. Cena knjigi je samo 3 Din in se dobi v knjigarni sv. Cirila v Mariboru.

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto 22. avgusta so pripeljali špeharji 30 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 14 do 15, špeh 13—16 Din. Kmetje so pripeljali 16 voz sena po 90—95, 10 otave po 95, 5 slame 55—60, 4 zelja (glava) 1—3, 5 kumarc po 0.50 do 1.50 Din. Pšenica 2, rž 1.25, ječmen 1.25, oves 1—1.25, koruza 1.50, proso 2.50—3, ajda 1.50, fižol 2—2.50, luščeni grah 10—12 Din. Kokoš 25—35, piščanci 18—40, raca 12—20, gos 40—50, puran 35—50 Din. Kislo zelje 5, buče 1—2, gobe 1—2, maline 4, grozdje 6—10, brusnice 7, hruške 3—6, jabolka 4—5, breskve 12 do 18 Din. Mleko 2—3, smetana 12—14, sirovo maslo 28—32, med 12—20, slive 4—6 Din.

Svinjski sejem v Mariboru, 21. avgusta. Prignanih je bilo 180 svinj, prodanih pa komaj 69. Cene so bile sledeče: 5—6 tednov 60—80, 7—9 tednov 90—130, do štirih mesecev 150—200, 5—7 mesecev 350—400, 8—10 mesecev 420—500, 1 leto 500—700, 1 kg žive teže 6—8, 1 kg mrtve 9—11 Din za kg.

Resnica o višinskih raketah.

O naslednjem poskusu glede izstrelitve rakete v izredne zračne višine je »Gospodar« na kratko že poročal. Tokrat hočemo trditev ameriškega profesorja nekoliko natančneje spoznati.

Prvi poskus ameriškega profesorja z raketo.

Pred pol letom je bila raznešena v svet vest, da se mudi v Italiji že par let ameriški profesor Darwin O' Lyon, ki se ukvarja s pošiljko rakete v izredne zračne višine. Profesor se je bil nastanil v srednjem italijanskem pogorju, v Abrucih, kjer je delal poskuse z raketami. Profesor je sam oznanil javnosti, da so njegove poskušnje že izven otroških poveljev in bo izstrelil raketo, ki bo opremljena z merilnimi napravami in bo dosegla višino med zemljo in drugimi nebesnimi telesi. Ko so zaznali za to vest časnikarji, so se podali takoj v Abruce za profesorjem, a niso našli v označenem kraju ne njega in ne tolikanj čudne rakete. Profesor Lyon se je že bil preselil v italijansko afriško kolonijo v Tripolitanijo. Iz Afrike oznanja iznajditelj, da se bo povzpela od njega izdelana raketa 45.000 m visoko in bo odposlana v najkrajšem času.

Profesor Lyon je dal ostavko na svoje mesto na ameriški visoki šoli v Columbiji in je res delal v zadnjem času poskuse z raketami z vrha afriške gore Monte Redorta. Od vseh mnogoštevilnih poskusov se je posrečil le eden leta 1929. Takrat je dosegla od njega izdelana raketa 9500 m. Niso ga ugnale izjalovljene poskušnje, tudi ne dejstvo, da je pri eni izstrelitvi raketa predčasno eksplodirala in je ubila enega mehanika, profesorja samega pa težko ranila. Slednjič mu je uspela iznajdba sedanjega modela, a istočasno se je tudi prepričal, da niso italijanske zemlje-

Fr. Ks. Meško:

Njiva.

II.

Ulnjak je pel.

Nikoli v prejšnjih letih se ni zdela Petru Korenu ta pesem tako krasna kakor to pomlad. Bilo je, kakor da mu je bolezen za polovico poostrila sluh; kakor da razločuje posebni, svojstveni napev vsake posamezne čebelice, prihajajoče, bogato s strdjo obložena, s paše, z radostnim spevom dom in tovarišice pozdravljajoče; in vsake na pašo odhajajoče, s sladkim spevom od doma in prijateljic se poslavljajoče.

Zamišljen je strmel Peter za njimi. Pa je spet sklonil glavo k ulnjaku in pozorno, ves zamaknjen poslušal.

Smehljaj se je v tihi sreči.

Kar je zaklical ob njem radosten otroški glas: »Ata, mama pecejo pogace. Takele, glejte!«

Bil je Ivanček, predzadnji — najmlajši še shodil ni — ki je prinesel očetu veselo novico. Govoril je le s težavo, ker je imel usta polna pogač, lica napeta kakor zoreča jabolka. Velik kos ajdinskih krapcev je držal v zavaljanih rokah. Zmagoslavno jih je molil očetu naproti.

Peter se je zbudil iz lepih misli, iz tople, usajene sreče. Naglo je okrenil glavo proti sinčku.

V tistem trenutku ga je napadel kašelj. Vrgel se je nanj kakor gladna zver na svoj plen. Besno mu je zasadil ostre kremplje v suhi vrat, v upadle prsi. Grlo je hropelo, prsi so naglo, bolešno podhrčevale pod bodečimi kremplji nevidnega, strašnega sovražnika. Bledo lice je od napora in trpljenja zardelo.

Ko si je nekoliko opomogel in oddehnil, je pritislil otroka z drhtečimi rokami h kolenom, kakor bi upal, da ga bo moglo nedolžno dete obvarovati ponovnega napada.

Vročje oči so mu s tiho boljo zrlje sinčka.

»Skoro jih bom moral vse zapustiti!«

Kakor bi se hotel žalostne misli obraniti, je obrnil oči od dečka. A ko mu je pogled padel na ulnjak, ga je v prsih spet zapeklo, da se je nehote prijel zanje.

»Tudi tega bo treba pustiti. Kako dolgo mi bo pač še pel? Najbrž ne več dolgo.«

Zaprl je oči, kakor ne bi maral ničesar več videti, na nič misliti. Globoko je povetil glavo, težko od boleznin in žalosti.

Čez čas pa si je rekel kakor v opogumnenje in tolažbo:

»Pa bo pel potem Mariji in otrokom. Ako čebele ne umro z menoj. Ako pa — Bog z nami!«

Mu ni zameriti. »Če me še enkrat poljubite, bom povedala očetu,« dejala je gozdarjeva hči mlademu možu. »Prazna groznja,« odvrne njen častilec in jo še enkrat poljubi. »Tako, zdaj pa povem očetu,« dejala je gozdarjeva hči. S temi besedami zapusti ona sobo. »Ti, papa, gospod Walter bi rad enkrat videl tvojo novo risanico,« lagala je predrzno. In gozdar še danes ne more doumeti, zakaj je gospod Walter skočil maglo skozi okno in izginil kot kafr, ko je on s puško v roki stopil v sobo.

Eđna skrb. Kmet (v kupeju): »Oh, ko bi le danes ne trčili ob drugi vlak!« Sprevodnik:

pisne prilike prikladne za glavni poskus in radi tega se je podal v severno Afriko, da bi iztaknil tamkaj kak ugoden kraj. Odločil se je za Tripolitanijo in se mu je posrečila s pomočjo italijanskega znanstvenika profesorja Fantolija najdba neznatne afriške oaze Misda, kjer bi naj uspel Lyonov poskus z raketo.

Naloga Lyonove rakete.

Z načrti: odposlati raketo v doslej nedosežene nebesne višine, se ukvarja učeni možje v sedanjem času po cellem svetu. Profesorju Lyonu ne gre za to, da bi dosegel le izredno višino, ampak on bo opremil svojo raketo z merilnimi napravami. Te so pritrjene na zgornjem koncu rakete in bodo z vso natančnostjo zaznamovale vse višinske, zračne in vremeske prilike. Ravno ti podatki bodo za znanstveni svet neprecenljive vrednosti. Treba namreč pomisliti, da je prodril dosedaj edinole belgijski profesor Piccard v svojem balonu v višino razredčenega zraka ali v stratosfero. Izven višin, ki so bile dosežene od Piccarda, nimamo nikakih znanstvenih potrdil ali zapiskov. Teoretično obstoja možnost, da bo dosegla raketa profesorja Lyona višino 70—80 km; Lyon sam ne računa s tem upom in bo zadovoljen s 45.000 metri. Z višino 40 km bi se povzpel Lyon že v popolnoma neznani in od nikogar le za trohico raziskani nebesni prostor.

Trditve profesorja Lyona o raketnih poskusih.

Profesor Lyon trdi, da niti misliti ni, da bi kedo v doglednem času dosegel z raketo mesec. Po profesorjevih trditvah znaša hitrost rakete s pomočjo najboljših sredstev 8 km v eni sekundi. Da bi dosegla raketa mesec, bi morala razvijati brzino 11.18 km na sekundo in pri poletu na druga nebesna telesa še seve mnogo več. Dosedanja tehnična sredstva nam onemogočajo, da bi izdelali raketo, ki bi dosegla višino 300 km;

kar bi pa šlo preko te višine, so le prazne sanje.

Raketa profesorja Lyona je zgrajena na načelu izrabe sunka nazaj, ki žene, raketo naprej. Ena drugi sledeče eksplozije pri Lyonovi raketi omogočajo pospešitev brzine pri vsaki sekundi za 30 m. Po tem načelu bi bila teoretično mogoča bajna hitrost, ako bi ne bilo omejeno število eksplozivnih snovi. Lyonova raketa obstoji iz treh delov. Ako je izčrpana gonilna snov v enem delu, pride v pogon drugi in tretji. Slednjič preostane le še konec rakete, ki je opremljen z merilnimi napravami in ki bo priletel s pomočjo padala in privlačne sile zemlje na zemljo.

Raketa sama je iz aluminija, tehta 150 kg in je visoka 3 m.

★

DEKLETA, V NEDELJO V RAJHENBURGI

V nedeljo, 30. avgusta, je v Rajhenburgu, ki slovi po svoji prelepi cerkvi Marije Lurške, velik dekliški shod. Ob 10. uri bo pridiga preč. g. ČASLA, škofijskega voditelja Marijinih družb. Po slovesni sv. maši bo izven cerkve dekliško zborovanje, na katerem govori g. dr. HOHNJEC. Dekleta Posavja (to- in onstran Save) in iz sosednih krajev, pridite v obilnem številu! To je zadnji dekliški shod v vrsti velikih dekliških shodov letošnjega poletja. Naj bo dostojen svojih prednikov. Proslavimo na veličasten način efeški jubilej. Pokažimo, da imamo smisel za potrebno izobrazbo in prosveto! Dekleta, 30. avgusta pohitite v Rajhenburg!

Papež in kralj. Na udanostni brzojavki, kateri je poslala mariborska Prosvetna zveza z romanja in skupščine pri Mariji Pomagaj na Brezjah papežu in kralju, je prejel predsedstvo z obeh visokih mest prisrčni zahvali.

Fantje, v nedeljo 30. avgusta na Goro pri Sv. Petru pri Mariboru, kjer se bo vršil fan-

toyski dan v cerkvi in na prostem po že objavljenem sporedu.

Katoliško izobraževalno društvo iz Svečine priredi v nedeljo dne 30. avgusta t. l. ob 3. uri popoldne v prostorih grajske nadkleti veliko jesensko veselico, pri kateri se bode uprizorilo petdejanko Jurčič Česnik »Domen«. Na sporedu je tudi govor g. Franjo Žebota iz Maribora, petje in tamburanje. Po veselici je prosti zabava pred veselničnim poslopjem, kjer se bode ob zvokih tamburic in ob narodnem petju domačega pevskega zbora točila pristna domača kapljica, pa tudi za prigrizek bode prekrbljeno. Vabi se bratska društva iz okolice, pa tudi naše prijatelje meje zavedne Mariborčane, da se udeleže te naše prireditve ter s tem pokažejo, da jim je naša najsevernejša postojanka pri srcu. Prireditve se vrši ob vsakem vremenu.

Velika Nedelja. Na angeljsko nedeljo dne 30. avgusta t. l. uprizorijo naša dekleta in fantje v društveni dvorani igro »Črnošolec«. Igra je nad vse zanimiva, zato pridite vsi točno ob 3. uri popoldne.

Sv. Jurij ob Ščavnici. V nedeljo dne 30. avgusta t. m. ponovi bralno društvo v Pergerjevi dvorani Lavtičarjevo krasno spevoigro »Darin-ka«, ki se je uprizorila dne 23. t. m. ob ogromni udeležbi domačinov in okoličanov. Pridite!

Gornja Ponikva pri Žalcu. Katoliško prosvetno društvo »Slomšek« v Gornji Ponikvi je priredilo v nedeljo dne 16. avgusta pod vodstvom g. šolskega upravitelja Križmana v društveni uti težko in dolgo predstavo: »Žrtev spovedne molčenosti.« Sodimo, da je bila ta igra najtežja, kar se jih je igralo na tukajšnjem odru. Na prvi pogled je marsikdo mnenja, da igra takšne vsebine na spada na javni oder, vendar so bile uloge, zlasti glavne, tako mojstrsko podane, da od podeželskih igralcev, ni mogoče boljšega pričakovati. Nisi se mogel obraniti solz, pa tudi smešni prizori so bili vmes. Škoda, da je vreme nagajalo, že predpopoldne je motil cerkveno slovesnost dež, popoldne smo pričakovali več tujcev. Častitamo vrlim igralcem, pa tudi dekletom, ki so tako lepo ovenčale cerkev, vas in kapele na polju. Pa še drugič zopet kaj!

★

»Zakaj se pa ravno danes tako zelo bojite?«
Kmet: »Veste, gospod, zato, ker imam poln košek jajc s seboj!«

Kako se pišejo pisma.
Desetletna Anica. piše materi, katera se mudi na deželi, pismo. Oče ga prečita in je z njim zadovoljen. Le priprosti konec: »Tvoja hčerka Anica« mu prav ne ugaja, ker ni dovolj prisrčen. Prihodnjič naj bi napisala drugače. Čez nekaj dni mora Anica na očetovo povelje pisati dimnikarju, ker peč v kuhinji preveč dimi. Pisala je takole: »Prebljubi gospod dimnikar! Prosim Vas prav lepo, pridite pogledat naš dimnik, ker ne moremo kuhati. V vsej ljubezni

Dvignil je glavo. Tiha vdanost mu je sijala iz oči.

Pogled mu je splaval tja po njivi, kjer je ozimina zelenela tako lepo, da jo je bilo veselo pogledati.

Zdaj so se mu oči kar razveselile. Potolažene in hvaležne so božale njivo.

»Glej, taka njiva! Ta jih bo redila. Rodi, kakor bi jo Gospod Bog nalašč blagoslavljal, ker vidi naše siromaštvo. Brez vsega vendar ne bodo.«

»In v svojem so tudi«, je zadovoljno pomišljal dalje, ko mu je od njive zaplaval pogled na dom. Res, navadna želarska bajta, iz brun zbita, okna majhna, streha slamnata. A se je vendar vesele oči in srce. Kako se je ne bi? Glej, saj je kakor nevesta v beli poročni obleki, vsa okrašena, okrog in okrog s cvetočim drevjem ovenčana. Vse ozračje naokoli polno dišave, polno medu. Kakor bi iz nebes padal sladki med, kakor bi iz zemlje kipela in puhtela močna, omamna dišava.

»Takle zrak te mora ozdraviti, Peter«, mu večkrat govore znanci spodaj iz vasi, ko gredo mimo. Sam včasih sanjari lepo upanje: »Veselje s čebelami in ta zrak bi mi morda res še vrnila zdravje.«

A prav ob tem napadu neusmiljenega rablja, ko se mu je pred očmi kar zameglilo in je videl skozi mavričaste kroge, v divjem neredu mu pred očmi plešoče, cvetje drevja vse s krvjo oškropieno. si je

žalosten priznal: »Tudi dom in drevje in njivo bo treba pušiti.«

Navzlic temu se je njegova kmetska moč spet in spet ustavljala malodušnosti in obupu. Ob vsakem napadu dušne potrtosti se je spet tolažil: »Ostanejo Mariji in otrokom. Marija bo že za vse skrbela. Iz noči v noč dela. Da bi le zdržala! Da ne bi opešala in zbolela, še preden otroci dorastejo.«

S tem se je tolažil tudi danes.

Kar se je oglasil sredi v te misli, v sanjarije in upe, od drugega konca čebelnjaka krepek glas: »Dobro dan, Peter.«

Koren je glas takoj spoznal. Ko se je ogledal, je videl, da se ni motil: sosed Petek.

»Bog ga daj, Matija.«

»Oj, kako brne, brnel!« je ogledoval Matija ulnjak. Pozorno je pregledoval panj za panjem, dasi je vse dobro poznal. Petru pa ni pogledal v oči.

»Brne, brne — pojo! Človek bi jih poslušal noč in dan kakor pevce v cerkvi ob velikih praznikih. Še rajši skoro.«

»Res, lepo pojo. Ni napačno, da jih imaš. Ne pojo samo, tudi marsikak goldinar naneso.«

»A včasih jih tudi snedo.«

»Vem, Peter. Je pač pri vsakem gospodarstvu enako — zdaj sreča, zdaj nesreča. Nikjer ne sije zme-

Vprašanja in odgovori.

J. T. v D.

Za neki dolg mi je dolžnik zastavil kolo. Zdaj dolga ne izplača. Ali smem kolo rabiti?

Odgovor:

Ne. Kolo je samo zastavljeno kot kritje in ga morate v istem stanju vrniti, kot ste ga prejeli. Če hočete priti do konca z dolžnikom, morate dolg iztožiti. Če ga sami prodate ali obdržite, vas lahko prime za odškodnino.

A. T. P.

Sosed ima tik ob cesti narejeno kopico sena. Za kopico so takoj hiše. Nevarnost požara je velika. Ali lahko zahtevamo, da jo prestavi?

Odgovor:

Javite zadevo občini, ona bo odredila in bo držalo.

Št. T. v Str.

Hči je samostojna, ima svoj svet in je delala v tovarni in je sedaj v bolnici. Ali moram res jaz plačati za njo?

Odgovor:

Ne. Občina naj poroča, da ima svojo lastnino. Sicer pa je vendar bila pri bolniški blagajni.

H. K. v L.

Sosed mi spušča les preko mladega nasada in mi dela škodo. Ima druge riže na razpolago. Kako naj brez tožbe zabranim?

Odgovor:

S pametno besedo, če bo sosed hotel ubogati. Če ne, zgradite z vejami vrh riže. Ako razdere, ga prijavite občini. Ako se tudi tam ne pobotate, ostane samo tožba.

J. H. v Sv. T.

Posestvo sem kupil. Prejšnji lastnik je ostal dolžan na davkih, sedaj terja davkarija mene. Ali sem dolžen plačati?

Odgovor:

Ako so zaostali davki vknjiženi, ste dolžni plačati. Ako niso vknjiženi, niste dolžni plačati, ker plačujete davek šele od tedaj, ko je vaše.

J. K. v C.

Moj sosed hoče postaviti ob moji njivi polopje, koliko od meje ga more postaviti?

Odgovor:

Ta mesec je izšel novi gradbeni zakon. Dobite ga na občini, ker je objavljen v Uradnem listu. Tam boste našli vse glede stavb. Glede prostora pa ne boste mogli nič protestirati.

B. M. v L. O.

Mlin imam. Sosed mi je odpeljal vodo, ki sicer potem zopet pride v grabo, toda v manjši množini. Ali to sme?

Odgovor:

Na svojem posestvu sme in ker vi nimate za mlin obrti, ampak le za domačo rabo. Mora pa na meji svojega posestva zopet pustiti vodo v miru, da teče na vaše. Tu napravite jez, kjer se voda zbira, da jo imete, kadar meljete.

J. P. v L.

Ali smem zajca ustreliti, če mi dela škodo?

Odgovor:

Na to vprašanje nam je lovsko društvo poslalo obvestilo, da ga kmet ne sme ustreliti. Kakor pa je že znano, prodira mnenje, da se zajca proglašajo za škodljivca in bo prosto njegovo uničevanje.

I. I. v P.

Ko odslužim vojake, bi rad šel k orožnikom. Ali lahko že sedaj prosim?

Odgovor:

Ne. Sprejem bo odvisen od tega, kako ste služili in če bo kaj prostora. Na jugu države dobite službo orožnika, samo tam je težja služba.

M. J. v M.

Sin je odslužil vojake in bi rad šel v Maribor v kurilnico. Kaj naj napravi?

Odgovor:

Če je v kaki stroki, kjučavničarski ali podobni, izvežban, naj predloži izpričevala. Koliko je znano, so vsa mesta zasedena. Sicer pa lahko poizkusi. Vpraša naj osebno.

★

Srečanje.

Prenovljen voz podzemne železnice v jutru. Tesno sedijo potniki eden poleg drugega. Na vsakem obrazu je poznati naglico ter nemir, vsak hoče le naprej, da bi dospel na kraj dela. Med vsemi delavci ter nižjimi nastavljenici,

ki se stiskajo in zrejo eden drugemu nekako ogorčeno v oči, je posebno viden velik in lepo oblečen gospod. Drži se za zgornje držalo in gleda mirno po množici. Pred njim stoji majhen možič v modri delovni obleki in skuša čitati časnik ter žveči ne baš prikupljivo dišeče zelišče. Na ovinku ga potegne nazaj in suni proti elegantnemu gospodu. Z opravičilom se obrne. Pogleda obeh se srečata. Delavec se hoče poglobiti v svoj časopis, gospodu zrastejo oči od začudenja. Za par trenutkov zapre oči in sledi delavcu, ko ta izstopi na eni od prihodnjih postaj.

»Oprostite, ali niste vi Ententhal?«
Delavec se začuden obrne.

»Da.« odgovori.

»Niste li bili pred desetimi leti paznik v kaznilnici?«

»Da. Od kedaj in kako me poznate? Ali —.« Delavec je stopil korak nazaj. »Vi ste —.«

»Čisto pravilno, jaz sem kaznjenec številka 21, katerega ste že gotovo stokrat prekleli.« Za trenutek se pojavi na delavčevem obrazu kakor sovraštvo, pa dobrohotni izraz zmaga.

»Kaj prav za prav hočete od mene? Natanko veste, da ste me spravili ob službo in ob kruh. Pustite me vsaj sedaj pri miru.« Obrne se, da bi nadaljeval svojo pot, a bivši kaznjenec mu položi roko na ramo.

»Rad bi govoril z vami kake četrt ure. Mislim, da boste drugače mislili o meni po razgovoru. Takrat sem se hotel vrniti za vsako ceno, a nisem mogel. Razumete, ni bilo mogoče!«

»O tem me boste pač težko prepričali. Vendar vas hočem poslušati.«

Oba sta stopila v majhno krčmo v bližini in naročila malenkost. Bivši kaznjenec si je prižgal cigaro in se naslonil.

»Če je kaj v mojem življenju, česar ne bom nikdar pozabil, Ententhal, je gotovo vaša dobrosrčnost pred desetimi leti. Sigurno bi bil ob pamet, ali bi si bil končal življenje, ako bi se me ne bili usmilili vi. Niste še bili dolgo v

rom solnce. Tudi mene tepe nesreča. Krava je bolna. Ni mleka, ničesar! Od česa živeti?«

»Je pred časom storila? Smo slišali. Smilil si se nam.«

»Tako lepo sem imel že vse preračunjeno: tele prodam — toliko in toliko upam dobiti zanj — pa bo spet za najhujšo silo.«

»Težko je za denar, težko, vem, Matija«, je prikimaval Peter, da ne bi soseda žalil. A v srcu mu je vstajala misel: »Ko bi le nikomur huje ne bilo ko tebi! Suh denar imaš na kupu. In zdrav si kakor mlad hrast.«

»Solnce in nesreča, ta dva nikoli ne spita«, je zmajeval z glavo Matija, na videz zelo potr. Nemirno je prestopal, da mu je satan zašepetal jezno in zaničljivo: »Kaj pa se zvijaš, šleva? Povej naravnost, pa bo!«

Napol neodločno, napol prihuljeno in mračno je pogledal Matija okoli sebe, kakor bi se hotel kar lotiti nevidnega skušnjavca, ali kakor bi se bal, da bi bila v bližini kaka nepotrebna priča. Ko se je prepričal, da je ni, je dejal naglo in trdo:

»Veš, Peter, mislil sem, če bi mi mogel zdaj ti tisto malenkost vrniti.«

»Kakšno malenkost?« se je začudil Koren.

»Tistih stodvajset rajniš.«

Koren je potisnil Ivančka, ki se je ob njegovih kolenih gugal, neprijazno od sebe, tako se je zgenil. Kakor ga ne bi bil še nikoli videl, je strmel v soseda. Blede lice mu je postalo še bledejšo, od strahu, ki ga je z mrzlo roko za srce pograbil in ga neusmiljeno stisnil. A takoj nato ga je podplula bolna rdečica. Čutil je, kako mu vsa kri kipi v glavo in mu tam šumi, kakor bi vrela.

»Zabôga, saj sem ti že vrnil.«

Zdaj se je čudil Matija. Prestrašeno in neverno je pogledal Korena.

»Vrnil? Pa se šališ, Peter? Kdaj? Kje?«

»Pri Zorku. Menda briješ le norce z menoj, Matija?«

»Kaj bom bril norce? Ko pa res potrebujem. O kakem povračilu mi pa res ni nič znano.«

Peter je naglo vstal. Od prevelikega razburjenja ni mogel več sedeti.

»Pa vendar ne boš tajil, Matija?« je prosil.

»Kaj bi tajil? Bi vendar moral vedeti, če bi mi bil vrnil. Kaj takega človek vendar ne pozabi čez noč.«

»V sredo po novem letu sem ti dal v Zorkovi gostilni. Kravo sem prodal v mestu. Domov grede sem ti vrnil.«

»Pri Zorku? Lahko zdaj tako praviš. Zorko je od svečnice v grobu.«

Vas nestrpno pričakuje
Vaša ljubeča Anica X!«

Da krava ne brca. Na živinjskem semnju je kupil kravo. Kupec sumi, da krava ni brez napake kot je zatrjeval prodajalec. Zato vpraša kmeta: »No, povej po pravici, ali ima krava kaj napak ali ne? Saj je sedaj itak vseeno, ker je že plačana.« Kmet se namuzne in pravi: »Druge napake nima, samo brca rada!« »O, nič ne dé, če nima drugega pogrška, mene ne bo brcala.« pravi kupec. »Jaz znam to narediti!« Vsi radovedni, kako je to treba narediti, prosijo ga, naj jim pove. Kupec počene h kravi, jo prime za vime in reče prodajalcu, naj stori prav ta

službi, še ne prav zagrizen paznik, ker sicer bi sploh ne bili storili kaj takega. Le za eno noč ste prevzeli odgovornost nase in ste se zadovoljili s smešno častno besedo, da bom ob peti uri zjutraj nazaj v kaznilnici. Držal bi bil besedo brezpogojno, ako bi se ne bilo nekaj zgodilo. Izpustili ste me ob desetih v noči, ali se še spominjate? Nikdo me ni videl in povrh je ležala zunaj še gosta megla. Preskrbeli ste mi obleko in skraja je poteklo vse dobro. Peljal sem se naravnost proti zapadu in ker sem imel že tri leta kazni za seboj, me ni spoznal nikdo. Si pač lahko predstavljate, kaj počne kaznjenev v par urah prostosti. Podal sem se v kavarno in nato plesal v nekem bolj zakonem vinskem hramu. Ob polnoči sem se poslovil od pijače in sem korakal navzdol ob Knežnjem jezcu. Naenkrat sem prepoznal pred seboj nekdanjo ženo. Smejala ter režala se je, tudi moški ob njeni strani mi je bil znan. Bili sta obe kanalji, ki me nista hoteli poznati pri sodni obravnavi, čeravno sta imeli mnogo več na vesti nego jaz. Žena se je kmalu po obsodbi pustila ločiti od mene. Nekaj časa sem sledil paru. Bližali smo se počasi mojemu prejšnjemu stanovanju, ko sem čul, da so se zaprla za obema večna vrata, je bilo za mene preveč. Ne daleč proč od hiše sem sedel na klop in sem koval maščevalne načrte. Dobra ura je minula, predno se je zopet pojavil oni mož. Ulica je bila prazna. Megla in drevesa so onemogočala vsak pogled v daljavo. Ko je hotel mimo mene, sem mu zastavil pot. Trenutno me je prepoznal in začel kričati na pomoč in jaz sem ga seve obdeloval s pestmi. Koraki so se bližali, spomnil sem se, da bi me kedo lahko ujel, kar bi se nikakor ne smelo zgoditi. Pustil sem lopova na tleh in stekel po ulici! Prega-njalci v gosti megli niso imeli sreče in so kmalu zgubili sled. Bližnja ura je bila štiri čez polnoč, ves prestrašen sem krenil na povrat, kaznilnica je bila še daleč. Bolj sem bežal nego kora-

kal. Pred majhnim mostom preko kanala je bila gruča ljudi. Baš se je bila pognala ženska v vodo. Preko mostne ograje je bilo videti, kako se nekdo potaplja. Sploh je bila neumnost, da sem postal. Še večja budalost je bila, da sem vrgel s sebe sukno in skočil v vodo. Ženska je bila že napol mrtva, ko sem jo dosegel in priplaval z njo k bregu. Naenkrat sem zagledal pred seboj dva stražnika, katera je privabil naval ljudi, ki so čakali na rešeno in na rešitelja. Žensko so mi takoj iztrgali radovedneži iz rok, jaz sem se zagnal nazaj v valove in plaval z vsemi močmi le naprej. Nikdo me ni pogrešil. Ko sem splaval šklepetajočih zob na suho, sem čul, kako je bila ura z mogočnimi udarci — pet! Ostal sem na svobodi, kate-ro ste mi vi podarili, sem danes premožen mož in moja kazen je že zastarala. Ako bi ne bil danes moj avtomobil slučajno pokvarjen, bi se midva ne bila sešla. Iskal sem vas, nikdo mi ni znal povedati vašega naslova.»

»To se je zgodilo 19. marca 1911, mar li ne?« razburjemo se je glasilo vprašanje delavca.

»Natančno na ta dan. Šele proti večeru omenjenega dne sem se zatekel k prijateljem, ki so me prikrili zasledujoči oblasti. Lotilo se me je pljučno vnetje, katerega sem srečno prebolel.«

»Ali veste, komu ste oteli taisto jutro življenje?«

»Ne.«

»Pridite, pokazal vam bom iz valov oteto žensko. Je namreč moja žena. Takrat je še bila moja nevesta, in nisva se mogla poročiti. Danes je zame praznik. Že deset let iščem rešitelja soproge, da bi se mu zahvalile. Ona je bila, katero ste vi rešili, vaš pobeg me je oropal službe, a našel sem boljši kruh in zame res zlato zakonsko srečo!«

*

Raznoterosti.

Kralj z največ ženami in potomci.
Zamorski kralj Alifin Ogo v zapadno

afriški pokrajini Nigerije ima 400 žen in 600 otrok. Ogo pa ni na zunaj ostuden ali smešno našemljen kakor nekateri drugi zamorski kralji ter knezi, ampak zelo prikupljive zunanosti. Kadar sedi na prestolu, ima na glavi lično zlato krono, žezlo je srebrno in oblečen je v dragocen žamet.

Oddelki jezdecov armade Združenih držav Amerike tvorijo brezžične sprejemne postaje. Vsak jezdec ima na konju brezžično postajo, za anteno mu služi sulica, ki je ovita z bakreno žico.

Velikan s trinajstimi leti. 13 letni Robert Wadlow v severoameriški državi Illinois je visok 13 m 22.6 cm in tehta 145 kg. Velikan je srednje velikih ter suhljatih staršev.

London še vedno največje mesto. Uradno je bil objavljen rezultat ljudskega štetja, ki se je vršil v Angliji meseca aprila. Podatki izkazujejo skupnega prebivalstva Anglije nekaj manj kakor 45 milijonov. London je še vedno ohranil prvo mesto na svetu po številu prebivalcev. Šteje namreč nad 8 milijonov ljudi, kar znači porast 10% v zadnjih desetih letih. Newyork je po zadnjem štetju izkazoval nekaj manj kakor 7 milijonov ljudi.

Ne morejo se odvaditi človeškega mesa. S svoje raziskovalne ekspedicije v Afriki se je povrnil Amerikanec H. Bradley. Med svojim zanimivim pripovedovanjem omenja tudi, da je naletel v Belgijskem Kongu na pritlikavo pleme Pigmejcev, med katerimi je največji mož visok štiri čevlje; ženske dosežejo velikost do treh čevljev in pol. Udani pa so ti pritlikavci uživanju človeškega mesa, od česar jih ni mogoče odvaditi. Bradley pravi, da se je trudil na vse načine, da bi jim primrzil to navado, a ni uspel.

Obscjen na sto let. Pred sodiščem v Chikagu je bila razprava, kakoršne to sodišče še nima zaznamovane v svoji zgodovini. Tekom treh ur dvajset minut je bila proti nekemu zločincu vložena obtožba, končana obravnava in izrečena obsodba. Obsojenec je Thomp-

ko od druge strani. Ko prodajalec že tudi čepi, mu reče kupec: »No, zdaj pa predeni mi denar, ki si ga dobil za kravo, iz roko v roko pod vimenom, pa te ne bo nikoli več nobena krava brcnila.« Ko da kmet tujcu denar pod vimenom v roko, misleč, Bog ve kako čaravnostvo se vrši, kupec z denarjem vstane, ga spravi in reče smehljaje: »No, zdaj pa me ne bo več brcnila!« in odide. Kmetu pa je krava, ki jo je prodal brez napake, ostala zdaj z napako.

Čemu se Peterček najbolj čudi, je to, da mora iti spat, ko še ni zaspan in da mora vstati, ko bi rad še spal.

Peter se je prijel za prsi. Zapeklo ga je v njih, tako mu je postalo vroče od nenadnega strahu.

»Pa iz groba vstane, če mi storiš tako krivico.«

»Kakšno krivico?« se je delal Matija užaljenega.

»Pošteno sem ti posodil, pošteno vrni!«

»Sem, pošteno, Bog ve.«

»Imaš kaj pisanega?«

»Ne. Saj sva soseda in prijatelja.«

»Imaš priče?«

»Ne. Zorko je mrtev.«

»Mrtev, škoda! Tako ne more pričati ne tebi, da si plačal, ne meni, da ničesar dobil nisem.«

»Matija, da danes sem mislil, da si kristjan.«

Petek je zamahnil z roko, kakor bi hotel vreči tega kristjana kot ničvredno pleve v veter.

»Peter, pustiva to. In mrtve pustiva. Vrni mi zlepi, da ne bo tožb.«

»Jezus, tožiti me hočeš? Po krivici?«

»Ne bi rad.« — Pomisljal je, preudarjajoč gledal tja čez njivo. — »Veš kaj, Peter, če ti je za denar težko, pa mi daj njivo tamle.«

»Ali noriš, Matija? Kako pa naj živimo brez te njive? In dati ti jo zastonj, kakor se podari otroku jabolko?«

»Za stodvajset rajniš, Peter! To ni zastonj, bogme! In da ne rečeš: 'Sosod Matija je pogan', bi ti kak desetak še prida. Take kupčije ne narediš več.«

Peter se je prijel za glavo, vso potno od telesne slabosti, od kašlja, ki se ga je v razburjenosti spet in spet loteval, od dušne tesnobe.

»Zdaj pa v resnici znorim. Saj si jih vendar dobil, Matija!«

»Nisem. Že vidim, da se bo treba obrniti na oblast. Ne hodim rad po kanclijah. A če mora biti. To imam zdaj za dobroto. Je pač res sirota na svetu.«

III.

Dve hiši sta bili od tega pomladnega dne bivališči velikega srčnega nemira, dve sosedni hiši, Korenova in Petkova.

Pri Korenu so govorili dan na dan o tem novem, groznem in neumljivem, ki je bilo prišlo nanje kakor nenadna smrt: pošteno vrnjeni dolg bi naj še vračali! Stodvajset goldinarjev pri tem siromaštvu! Kje, za pet ran Kristusovih, jih naj vzamejo? Saj še zdravil ne morejo kupiti, ko pa dostikrat ni božjega pri hiši. Prodati? Kaj le? V hlevu je samo telička, njih edino upanje. Ako ostane zdrava, pridejo sčasoma že do mleka, potrebnega v hiši kakor oči v glavi. Zdaj ga za Petra in otroke kupujejo, v vasi spodaj. Včasih morajo ostati po mesece na dolgu. Ni prijetno, a kako pomagati? Kravo so ob novem letu prodali.

(Dalje prihodnjič.)

son iz Louisville, ki je teden dni prej umoril policista C. Caseya. Obsojen je bil na sto let ječe s poostrenim zapornikom vsako leto za 24 ur na dan umora.

Kratek pregled letošnje jesenske prireditve Ljubljanskega velesejma od 29. avgusta do 9. septembra. Posebne paviljone bodo imele: pohišvena razstava in razstava preprog; kmetijski stroji in orodje; kmetijski proizvodi in zlasti vino v sodih ter buteljkah, brezalkoholne pijače, mlekarstvo, sadje, sočivje ter med. V naslednjem paviljonu bodo razstavljeni industrijski izdelki, ki pridejo v poštev pri tujskem prometu. Na tujskoprometni propagandni razstavi pa bodo razstavili: banski tujsko-prometni svet, dalje fotografi, domača umetnostna obrt, razstavljene bodo narodne noše, tiskarski in litografski izdelki, literatura, historična kmečka gostilna in razni tečaji. Razstavo »Higijene gostilničarske in hotelske stroke« bo organiziral ravnatelj Higijenskega zavoda dr. Ivo Pirc. Ves veliki paviljon K bo rezerviran za razstavo slovenskih mest. Paviljon M pa za umetniško razstavo pokrajinskih slik. Dalje bodo na razstavi še razne druge zanimivosti, kakor so to: »vzorna gostilna«, »vzorna kuhinja«, točilnica«, pivnica, posebna soba, kopalnica, tujska soba, mala dvorana, kavarniška soba itd. V propagandnem delu tujsko-prometne razstave bodo imele letošnje občine (Bled, Bohinj, Celje, Čerknica, Dohrna, Jezersko, Kamnik, Kočevje, Kostanjeviča, Kranj, Kranjska gora, Laško, Ljubljana, Maribor, Novo mesto, Pohorje, Rogaška Slatina, Škofja Loka, Višnja gora i. dr.) vsaka svoj razstavni prostor. Te občine bodo nazorno pokazale promet tujcev s statističnimi slikami, umetniške slike ter fotografije prirodnih krasot, reliefe, klimatične razmere, cene za sobe in kompletno penzijo, zabavišča, prireditve in prospekte. Posebna pažnja bo posvečena načelu, da je treba predvsem živ material v modelih in kolikor mogoče malo slik, ki ubijajo razstavo, ki jo delajo enolično in nezanimivo. Akejski odbor za zvezo s Sušakom bo razstavil najbrže relief z železniško traso. Avtomobilski klub bo razstavil v posebnem oddelku relief banovine z označbo cest, s stanjem cest, mednarodne cestne označbe, organizacije avtokluba, fotografije in slike sportnih prireditev, trofeje in dekorativni material. Nazorno bo pokazan tudi avtobusni promet v Dravski banovini. Sportni klub »Ilirija« bo razstavil modele kopaljšča, prostorov za tenis in drsaljšča. Aeroklub se nam predstavi s svojimi pridobitvami. Jadranska plovdba bo razstavila modele parnikov, njih notranjo opremo, modele pristanišč, reliefe naše primorske in dalmatinske obali, slike itd. Razstave so bodo udeležili tudi Jugoslov. sportna zveza, ki bo zlasti razstavila reliefe smuškega terena ter modele skakalnic, SPD in »Skala« bosta razstavili reliefe planin, modele in lege koč, markacija potov, trofeje, sportno opremo. Velik bo tudi razstavni material Zveze za tujski promet v Ljubljani in Tujsko-prometnega sveta v Mariboru. Uprava pošte in telegrafa bo pokazala z velikimi reliefi telefonske zveze v Dravski banovini. S primernimi svetlobnimi efekti bodo ti modeli prišli še posebej do yeljave. Velik in zanimiv bo tudi material ljubljanskega velesejma, ki bo podal nazoren pregled svojega 11letnega dela.

Radenska mineralna voda

ima vsled svoje velike količine natrija to prijetno lastnost, da paralelizira vinsko kislino ter napravi vsako vino prijetno pitno.

Romarjem na Sv. gore.

Sv. Peter pod Sv. gorami. (Veliko romanje na Sv. gore.) Na Sv. gorah se bo letos vršil velik romarski tridnevni shod, dne 6, 7. in 8. septembra. Romarske slovesnosti se prično že v soboto dne 5. septembra popoldne. Na razpolago bo dovolj duhovnikov, tako, da bodo romarji imeli dovolj spovednikov na razpolago. V nedeljo dne 13. septembra, je rano sv. opravilo ob 7. uri, pozno sv. opravilo pa ob 10. uri. V torek 15. septembra je več sv. maš in slovesen sklep romarskih pobožnosti. Ob priliki tridnevne, 6., 7. in 8. septembra in potem celo osemindvo do 15. septembra so podeljeni popolni odpusti. Dne 6., 7. in 8. septembra se bo na Sv. gorah prodajal »Ilustrirani Slovenec«, ki bo objavil zanimivosti Svetih gor v slikah in zgodovinskem opisu. Najlepši spomin na Sv. gore bo pač ta številka »Ilustriranega Slovenca«, ki bo stala samo 2 Din. Romarji naj jo kupijo tudi svojim prijateljem in znancem kot spomin iz svetogorske božje poti. Romarjem, ki se žele poslužiti avtobusov, navajamo sledeči vozni red: Celjski avtobus: Železniška postaja Grobelno (restavracija Vuga): odhod ob 19. uri in prihod v Sv. Peter pod Sv. gorami ob 20.55. Odhod iz Sv. Petra ob 5.45, prihod v Grobelno ob 7.50. — Poštni avtobus: Železniška postaja Mestinje: odhod ob 8.52, prihod v Sv. Peter ob 10.35. Odhod iz Sv. Petra ob 12.00 in prihod na Mestinje ob 13.30. — Avtobusno podjetje Falk, Zagreb: Postaja Brežice: odhod ob 17.30 prihod v Sv. Peter (Sokol) 18.30. Vsi častilci in prijatelji svetogorske Matere božje iskreno vabljeni!

★

Moers—Meerbeck (Nemčija). Prav lepo smo obhajali 10 letnico kralja Aleksandra. Ob 2. uri popoldne smo se zbrali k lepi cerkveni slovesnosti, katero je opravil g. duhovni vodja Hegenkotter. Orisal nam je pomen slavnosti, ki se naj izraža v ljubezni do domovine in njegovega dobrega vladarja. Nato smo se zbrali v društveni dvorani, kjer so naše slavje obiskali: g. generalni konzul Markovič in podkonzul s celotnim osebjem, tukajšnji g. župnik Scheling, g. vodja Hegenkotter in bogo-

slovec Premrl, ki potuje po Nemčiji. Uvod k proslavi so tvorile ganljivo lepe deklamacije. Glavni govor je imel g. Vabič iz Hocheide. Narisal nam je domovino, njene lepote in ljubdomilost vladarja Aleksandra. Po govoru je nastopil pevski zbor »Zvon« iz Hamborna z več domoljubnimi pesmi. Dobro se je postavil tudi orkester, katerega vodi naš rojak Hriberšek. Sledili so še govori: g. dulcovnega vodje Hegenkotterja, g. župnika, g. generalnega konzula in nato je bila prečitana kralju odpisana udanostna brzojavka. Ob koncu proslave se je zahvalil predsednik Lindič za obisk, kakoršnega ni pričakoval nikdo pri sedanjem bednem stanju kolonije in je prosil g. generalnega konzula za nadaljnjo naklonjenost. G. konzul se je se je zahvalil za prisrčno manifestacijo. Naše geslo je in bo: vse za veró v Boga, kralja in dom!

Pernice nad Muto. Mudil sem se nadavno onkraj meje v Sopoti. Lepa je Sopota in prijazni so ljudje tam, kakor že piše Šlönšek leta 1860: »Došel sem tretjkrat v prijazno Sopoto; našel stari kraj, pa ne starih znancev in prijateljev; tudi stari slovenski jezik v teh planinah umira.« Res je danes že skoro umrl, le nekaj starejših še zna slovensko govoriti; a hišna imena in priimki pričajo, da so bili tukaj slovenski domovi. Materni jezik naš je tu izumrl, po čigavi krivdi, to raziskovati ni naš namen, a stara prijaznost in domačnost sta ostali. Na pokopališču leže danes drug poleg drugega Slovenci in Nemci, ki so padli v obmejnih bojih leta 1919. Letos se gradi nova okrajna cesta čez Krummbach (potok Kriva) v Sopoto, ob cesti bode napeljan državni telefon. Umestno bi bilo podaljšanje ceste čez mejo pri Dvojnem potoku in po Bistriškem jarku na Muto, tako bi se vnovčilo velikansko bogastvo lesa ob Bistrici, ako se omili današnja strašna gospodarska kriza.

Kapla. Dan radosti je bil za vso okolico, ko je pretečeno nedeljo ob veliki udeležbi duhovnikov, bogoslovcev in drugih svatov prvič pristopil k oltarju gospod Jakob Vraber in opravil najsvetejšo daritev. Od zadnje nove maše je minulo celih 30 let, zato je razumljivo, da so se ta dan radovala srca tistih, ki so prihiteli na prijazno Kaplo, da pozdravijo novomašnika v svoji sredi.

Ruše. O velikanski požarni nesreči pri skladiščih ruške tovarne je »Gospodar« poročal. Vodstvo tovarne popravlja z vso naglico uničeno skladišče.

Fameče pri Slovenjgradcu. Že opetovano se je govorilo o gradnji društvenega doma, kateri je pri nas z ozirom na razvoj društev in izobrazbo mladine neohodno potreben. Naj pristojni činitelji storijo vse potrebno, da se društveni dom čim prej zgradi. Ne dremajmo zaspani! Pred par leti se je pri nas ustanovil pevski moški zbor, kateri nas je večkrat razveselil s svojim petjem v cerkvi in drugod. Želeli bi, da bi se ta zbor zopet poživil ter da bi se njegova pesem zopet razlegala črez hrib in plan. — Veliko Gospojnico smo pri nas kar najslavnejše proslavili. Iz topičev smo spustili nič manj kot 35 kg smodnika. Je včasih šumno veselo tudi pri nas.

Sv. Martin pri Vurbergu. Dne 11. avgusta 1906 je bilo, ko je stopil gospod Anton Lajnsič prvič pred oltar, da kot novoimenovani župnik župnije Sv. Martina opravi najsvetejšo daritev za svoje nove župljane. 25 let je minulo od takrat. Dolga doba za vsakega, posebno še za dušnega pastirja, ki je kljub težavnim razmeram držal svojo župnijo na občudovanja vredni višini. Kaj je storil v teku

25 let za svojo župnijo, tega ne bodo omenjali na tem mestu: gospod župnik je za to daleko preskromen. To je Bog, on sam in pa njegovi farani. Mi želimo gospodu jubilaru, da učka še mnogo srečnih dni pri Sv. Martinu, zlasti zdravja, da bi njegovo telo moglo biti krepka posoda čvrstega duha, ki biva v njem še na mnoga leta!

Fram. Tombola, ki jo je priredilo »Oleševalno in tujsko prometno društvo« dne 9. avgusta, se je jako dobro obnesla. Prijetna dolžnost nas torej spominja, da se najlepše zahvalimo vsem blagim darovalcem mnogoterih dobitkov, nežnim razpečevalkam kakor tudi gg. prodajalcem kart in sploh vsem, ki so nam na ta ali oni način pripomogli do sijajnega uspeha.

Sv. Marjeta ob Pesnici. Prav radi bi iz našega kraja sporočili tudi kake vesele novice, žal so pa tele redke. Najžalostnejša vest je zadela dne 17. t. m. oglečno in priljubljeno hišo Rola Matije in Alojzije, posestnika v Grušovi številki 16, kamor je ta dan prispelo brzojavno poročilo, da je 18. avgusta umrl v vojaški bolnici v Valjevem njun ljubljenski sin Ludvik, znan kot vzoren mladenič. S težkim srcem se je 23. aprila poslovil od svojih dragih domačih ter odrinil k vojakom. To slovo je bilo težko, kakor bi slutil, da zapušča svoj rojstni dom za vedno. Prve dni avgusta tega leta je zanj pisal njegov prijatelj Mesarič Franc, da Ludvik leži bolan v bolnici in dobri starši so mu še 14. avgusta poslali 100 Din za priboljšek, tri dni pozneje pa že sprejeli grozno novice, da je Ludvik mrtev in bo pokopan 19. avgusta. A kjer usoda se prva rodi, njej rada še čisto druga sledi! Tako je bilo tudi tukaj in je zares v tem slučaju ta čudna igra številki življenjske usode: Na Ludvikov rojstveni dan dne 3. t. m. je bil napaden in težko ranjen njegov oče, ki še sedaj hudo trpi na posledicah tega napada. In dne 19. t. m. na svoj godovni dan je bil pokopan v Valjevu njegov sin Ludvik. Sicer pa ni mnogo manjkalo in če bi ne bilo pravočasno dne 3. t. m. rešilcev, bi bil oče ubit in v Rolejevi hiši bi zaznamovali na Ludvikov rojstni dan prvega, in na godovni dan drugega mrliča. Hvala Bogu, da usoda ni udarila tako kruto. Vsi prijatelji in sosedi znajo, kako lep krščanski mir vlada v Rolejevi hiši, kako vzorna ljubezen družji starše in vse otroke. Zato globoko sočuvstvuje z njimi sedaj vsa občina in vsa župnija. Ti pa dragi naš Ludvik počivaj v zgodnjih 21. letih starosti že pod grudo, oh — in tako daleč od nas! Na tvoj daljnji grob polagamo vence naših vročih solzic in pobožnih molitvic: Naj ti nadomesti tvoje skrbno dobre starše in ljubeče te brate in sestre Najvišji z večno srečnim domom nad zvezdami!

Sv. Trojica v Slov. gor. Zapustil nas je te dni č. P. Julij Sušnik, tukajšnji samostanski vikarij ter odšel na svoje novo službeno mesto na Brezje k znani romarski cerkvi. Nemorno je deloval kot goreč govornik in voditelj Marijinih družb in je tako tekom šestih let pridobil srca vseh faranov. Želimo mu tudi na novem mestu kar največ uspehov in blagoslova božjega v vinogradu Gospodovem. Na njegovo mesto pa je prišel iz Ljubljane P. Ludovik Dovč. Želimo, da bi se mu Slov. gor. prikupile ter da bi se med nami veselimi Prlekli počutil zdravega in zadovoljnega.

Cerje pri Slov. Bistrici. Tukaj je pogorela viničarija g. Ivana Keguja, v pokojnega železničarja, ki pa stanuje v Ljubljani. Gasilci so oteli hlev in gospodarsko poslopje.

Ptujska gora. Dne 20. avgusta tega leta je preminul v Ljubljani najstarejši rojak Ptu-

ske gore, umirovljeni profesor g. Matej Vođušek v 93. letu starosti. Rojen je bil 10. februarja 1939 kot sin zidarja v kočici, katera pa že danes več ne stoji. Ker je pokojnik mlajšemu rodu že prišel popolnoma iz spomina, je izrazil pokojnikovim preostalim svoje sožalje v imenu občine njegov najbližji rojak, g. Davorin Žunkovič. Naj ohrani cela občina tega znamenitega rojaka in učenjaka v blagem spominu.

Ljutomer. Jožef Muršec iz Kaniže pri Št. Ilju v Slov. gor. je naložil v nedeljo dne 16. avgusta na svoj tovorni avtomobil 14 potnikov, da bi se udeležili proslave blagoslovitve nove motorne brizgalne v Ljutomeru. Na povratku je zdrčal avto na mokri cesti na ovinku ceste v jarek in se prevrnil. Težko ranjene so bile tri osebe. Posestnici Kunigundi Kleicher je stisnil voz treh, levo nogo si je poškodovala posestnica Marija Grm iz Dobrenja pri Pesnici. Opasne notranje poškodbe je dobila tudi žena župana in posestnika Simončiča iz Cirknice ob Muni. Težko avtomobilsko nesrečo je pripisati le naključju.

Sv. Križ pri Ljutomeru. Neka oseba je na potu od Starenove vasi do Sv. Jurja ob Ščavnici izgubila večjo vsoto denarja, namreč: enega jurija in en stodinarski bankovec. Pošten najditelj se naproša da to prinese v župnišče pri Sv. Jurju, ali kam mu je bližje. Dobi lepo nagrado.

Velenje. Redko kedaj se zgodi, a pri nas se je, da si je obesil na vrat samomorilec Resnik Fortunat, mlinar v Kolavtarjevem mlinu 50 kg težek kamen in se pognal tako obtežen na dno jeza, kjer je utonil. Utopljenca so komaj izvlekli iz tolmuna, ker ga je vlekel kamen vedno v globočino. Vzrok samomora še ni pojasnjen.

Št. Janž pri Velenju. Ker nas je 1. julija zadela velika vremenska neizgoda, severni del župnije je pobila strašna toča, smo se obrnili s prošnjami na razne strani za pomoč. Škoda se je pregledovala in precenjevala, slišali smo tudi nekaj sočutnih besedi, a je menda kar pri tem ostalo. Od nikoder se ne proži usmiljena roka v hitro pomoč. Samo Šentandražani delajo izjemo. Od nas nenaprošeni, so začeli zbirati žito, ga nabrali tudi 600 kg in ga kar sami pripeljali, da se razdeli med tiste, ki so pomoči najbolj potrebni. Tako se dela v blagor bližnjega. V imenu obdarovanecem vam, vrli Šentandražani, izrekamo najtoplejšo zahvalo. Bog vam povrne in vas varuj take nesreče. Živeli vsi, ki jih hočete posnemati!

Kostrivnica. (Popotni utrinki z Boča.) Oglejmo si enkrat Boč. Z železnico se pelješ iz Rogatca do zdravilišča Rogaške Slatine, čez uro prideš peš do Kostrivnice, kjer je vnožje Boča. Ako pa prideš z juga Slovenije, te pa tudi železna kača potegne preko Celja in Grobelnega ter izstopiš na Podplatu. V Podplatu te že pozdravlja Boč ter te vabi k sebi. Po beli cesti in med bistrimi studenci, ki so pa vrelci slatine, last veleposestnika Kupnika, si lahko ugasiš žejo, da čim prej prispeš na svoj cilj — Boč. Cesta te vodi skozi Kostrivnico, čez katero gospoduje na majhnem griču krasna cerkev. V Kostrivnici pri kapeli, pri dveh gostilnah, so tudi dve poti na Boč. Mi bomo krenili po desni. Cesta te vodi sporedno s potokom, ob cesti je opuščeni slatinski vrelci. Na vrelcih slatine je Kostrivnica zelo bogata. Med potjo lahko tudi opaziš v bližini v zakotju eno najstarejših cerkva, zid, v 11. stoletju posvečeno sv. Lenartu. Do leta 1767 je bila župna cerkev. Potem te pa vodi pot, ki je markirana

PLANINKA-ČAJ-BAHOVEC

s to
znamko

s to
znamko

**Dobi
se
v le-
karnah**

**Vzemite
le plom-
birari
zavoj**

**Zares preizkušeno dobro sredstvo
za čiščenje krvi, želodca, črevesja.**

Proizvaja lekarna Bahovec, Ljubljana

od SPD vedno višje med njivami, vinogradi in bukovim gozdom. Naposled v bližini vrha je gorska planinska cerkev sv. Miklavža in restavracija. Ko se okrepečaš, pa hajd na vrh. Po zložni poti si kmalu pri planinski koči, in še nekaj korakov pa po stopnicah na stolp. Zares krasen pogled se ti nudi s stolpa, Na vzhod Hrvatska, nato Podčetrški grad pa do Kranjske in do Maribora ter Ptuja zeleni griči z belimi cekvami. Na Boču spoznaš, da če tudi je Slovenija najmanjša, pa jo je Bog oblagodaryl, da je podanica najlepše dežele sveta.

Pristava. Prostovoljno gasilno društvo v Pristavi (občina Sv. Ema), ustanovljeno dne 21. septembra 1930 blagoslovi na dan 30. avgusta novo motorno brizgalno. Društvo izredno hitro napreduje, po zaslugi agilnega in požrtvovalnega blagajnika g. Erika Suppanza in vestnega načelnika g. Debelak Josipa. Ob priliki blagoslovitve se vrši velika veselica na prostem s petjem in bogatim grečolovom. Na dajemo se obilnega obiska, posebno od domačinov in prijateljev gasilcev iz sosednjih občin. Vedno nam preti nevarnost požara. Bodimo složni v obrambi svojega imetja in zato podpirajmo svoja gasilna društva.

Zidani most. Dne 16. avgusta ob 5 urah jutraj je uničil požar kočjo delavca Boštarnarja pri Sv. Petru pri Zidanem mostu. Ko so pribreli gasilci na mesto nesreče, je ogenj že bil opravil svoj žalostni posel. Boštarnarjeva družina je bila že itak revna in je ostala sedaj še brez strehe.

Videm ob Savi. Dne 17. avgusta je našel progovni obhodnik Vizjak jutraj med čuvajnicama 27 in 28 pod nasipom mrtvega moškega, v katerem so spoznali 28 letnega Martina Vodišek. Smrtno ponesrečeni je bil uslužben pri železnici kot progovni delavec in pomožni čuvaj. Vodišek je v noči nadzoroval progo, najbrž se ni mogel ogniti nočnemu vlaku in ga je lokomotiva zadela v glavo ter levo stran prsi. Revez je odletel 7 m daleč v jarek, kjer je obležal pri priči mrtev. Vodišek zapuščena in dva otročička.

Oplotnica—Čadram. V nedeljo dne 30. avgusta priredi naše neutrudno Prosvetno društvo svojo prvo predstavo v novi sezoni. Na programu je petje novoizvežbanega moškega zbora, govor in igra: »Utopljenca«. Društvo, razen malih izjem, obstoja iz same kmetijske mladine. Utrujen od celodnevne dela, redno prihajajo trikrat tedensko k vajam, tudi poleti v času največjega dela. K temu jih nardušuje zavest, da vršijo veliko delo na polju ljudske izobrazbe. Vztrajno delo in samoljubnost sta jih tako izoblikovala, da jih je veselje pogledati na odru. Obenem proslavimo to nedeljo blagoslovitev nove zgradbe ljudske pojoilnice, ki jo izvrši domači župnik g. Hodi-

njec in 30 letnico obstoja naše vrlo delujoče Posojilnice. Na obe prireditvi vsi vljudno vabljeni!

Oplotnica. V soboto dne 22. avgusta je strela zanetila požar pri posetniku Cencu v Čadramu. Tukajšnje gasilno društvo je prihitelo takoj na mesto požara, toda ker je poslopje bilo leseno, se ni dalo dosti pomagati. Prizadetemu je zgorelo tudi žito, orodje in letošnji pridelki, kolikor jih je bilo pod srteho. — V nedeljo 23. avgusta je bila blagoslovljena nova motorna brizgalna tukajšnjega gasilnega društva. Kumovala je gospa dr. Lautnerjeva, soproga gasilnega člana dr. Lautnerja. Blagoslovitev je izvršil č. g. župnik Hohnjec, ki je imel tudi krasen jednat nagovor. Cela prireditev se je izvršila ob veliki udeležbi občinstva.

Novejše.

Angleška delavska vlada — pedala ostavko. Dne 24. avgusta predpoldne je odstopila Mac Donaldova vlada radi uprašanja brezposelnosti. Delavska vlada je prišla na krmilo dne 30. maja 1929 in jej je pripomogla na površje tedaj 1 milijon broječa množica brezposelnih, ki je danes narasla na preko dveh milijonov. Delavsko vlado bi naj nasledila »narodna vlada« z Mac Donaldom na čelu, koje program bi naj bil: omiljenje neznosne vsestranske krize.

Poplave na Kitajskem še ni konec. Naraščanju vod ter lakoti so se še pridružile kužne bolezni, da je celotno ogromno poplavljenno ozemlje v popolnem obupu, ker je vsaka odpomoč izključena.

Muretinski zdravnik dr. Novoselsky je težko ponesrečil z avtomobilom na cesti med Trgoviščem in železniškim prelazom pri Veliki Nedelji.

Nad pričakovanje sijajno je uspel nedeljski fantovski tabor pri Št. Jurju ob Ščavnici, ki je bil združen s svečano otvoritvijo Pergerjeve dvorane za katoliško prosveto.

Žrtve avtomobilske nesreče. Naš list poroča med dopisi o avtomobilski nesreči pri Ljutomeru dne 15. avgusta. Na posledicah tedaj dobljenih poškodb je umrla dne 24. avgusta v mariborski bolnici 45letna posestnica Kunigunda Kleicher iz Št. Ilja.

Pogorelo je dne 23. avgusta gospod. poslopje Alojzija Bana v Cerovcu pri Dramljah.

MALA OZNANILA

Sprejemem dijaka I. razreda k dijaku II. razreda na hrano in stanovanje, vzamem tudi živež. Naslov v upravi lista. 1298

Z raketami proti toči. Uspehi, ki so jih dosegli v Franciji in Švici proti toči, so dali pobudo za slične poskuse tudi v Avstriji. V tem poletju so preizkusili rakete proti toči na vojaškem vežbališču v Mauternu. Spustili so rakete 10 do 1000 m visoko. Učinek je bil prav viden. Nebo, ki je bilo poprej zakrito s črnimi oblaki, se je po izstrelitvi druge rakete zjasnilo, oblaki so se razmaknili in toče ni bilo.

Posestvo 2 orala vinograda, v dobrem stanju, z obilno trgatvijo, prodam. Vprašati Deužman Julijano, Vosek št. 51, Sv. Marjeta ob Pesnici. 1299

Prodajam novi vinski sod, ki meri 9 hl. Franc Krajnc, Zimica št. 84. 1300

Kupim leseno sadno prešo. Prodajam mlado kravo molznico. Naslov: »Livada«, Celje-Gaberje. 1311

Razpredaja (licitacija) dne 27. in 28. t. m. več lepih postelj, madrac, obleke, perila, stolov, 6 omar, kredenc: Maribor, Orožnova ul. 1, pritličje. 1296

Sprejmejo se dijaki, dobra hrana: Maribor, Strossmajerjeva ulica 5, Zidanšek. 1297

Zamenjamo dobro vino za rezan les. Hohneger Viher, Maribor, Koroška cesta 53. 1271

Duhovnik v pokoju, star 43 let, išče službe kooperatorja na srednje težki župniji v lavantinski škofiji. Ponudbe na upravo »Slov. Gospodarja« pod št. 13. 1273

Dva tovarniško nova levoročna čevlarska stroja za Din 3800.— ter 4 kom. rabljenih popolnoma popravljenih »Puch« motorjev od Din 4500.— naprej, pri Alojz Ussar, Maribor, trg svobode. 1260

Brusim škarje od 2, britve od 5 Din naprej, na glavnem trgu pri avtočakalnici Maribor. J. Cimerman. 1270

Posestvo, 2 hiši, 2 orala njive v Velenju, 50.000 Din Gostilna s specerijsko trgovino in trafiko, 3 orale zemlje, 135.000 Din. Vila v Mariboru 160.000 Din. Posredovalnica »Rapid«, Maribor, Gosposka ulica 28. 1294

Učenca sprejemem. Ivan Kvas, Maribor, Aleksandrova cesta 32. 1295

Viničar se sprejme s 4 do 5 delavnimi močmi Naslov v upravnistvu. 1268

Dobra noseča krava in prvovrstno tele za plemo od krave, ki da dnevno 13 litrov mleka, proda M. Holzinger, Maribor, Prešernova ulica 26. 1261

Viničar brez otrok s 3 do 4 delavnimi močmi se sprejme z novembrom pri Paulnu Thalman, zdravnikova vdova, Počehova (Lajtersberg) 23. 1266

Krojaški vajenec se sprejme z dobrim šolskim spričevalom. Ima hrano in stanovanje. Prečna ulica št 2, Maribor. Juteršnik Franc. 1267

Dve leti staro deklico dam za svojo. Rep Avguštin, Meljski hrib 20. 1280

Kovač ali mizar. Odda se v najem stanovanje in delavnica, električna napeljava takoj poceni. Zasluzek stalen. Frangež, Bohova — Hoče. 1264

Kolarskega vajenca, krepkega sprejemem takoj. Krajnc Franc kolarski mojster, Loče pri Polčanah. 1265

ZAHVALA.

Podpisani se

LJUDSKI SAMOPOMOČI V MARIBORU najlepše zahvaljujem za točno in kulantno izplačilo podpore ob smrti svoje pokojne žene Marije Soko. Obedem priporočam to prekoristno društvo v posne-manje.

Zg. Jakobski dol 13, p. Sv. Jakob, Sl. g. **Franjo Soko.**

GRAZER MESSE

od 29. avg. do 6. sept. 1931.

Razstava rjave živine

od 29. avg. do vključno 1. sept.

Razstava svinj

3. sept. do vključno 6. sept.

Glavno zastopstvo izkaznic, bančna poslovavnica **Bezjak, Maribor, Gosposka ulica.** Ako se ima izkaznica in potreben vizum, za potovanje samo potni list. 1179

Naznanilo.

Usnjarno Jos. Bleha v Aleksandrovi cesti 24 sem odkupil in jo opuščam, vse tam oddane kože v strojenje s dobijo za naprej pri

JOSIPU PIRICH

trgovina usnja in nakup surovih kož
Maribor, Aleksandrova cesta 21

Potrudi se bom vstreči, vsako predelavo in strojenje kož, kakor tudi nakup po najvestnejših dnevnih cenah. Usnje, jermeni vsake vrste v zalogi. S solidno in ceno postrežbo si upam pridobiti naklonjenost slavnega občinstva. — Se priporočam! 571

Posestvo 14 oralov, se proda v Črmlensaku. Franc Janžekovič, Vosek, Sv. Marjeta ob Pesnici. 1279

Samski sodarski pomočnik se takoj sprejme. Jakob Kolarič, Gomila, Vurberg. 1281

Nov voz (halbprater), nosna teža 30—40 stotov poceni na prodaj. Bervar, kovač, Trnovlje pri Celju. Istotam se sprejme vajenec. 1258

Kupim malo posestvo in ga takoj izplačam. Leži naj v ravnini in ne predaleč od cerkve. Pišite na naslov: Lubaj M. cesta Sv. Petra, št. 83, Ljubljana. 1275

Prodajam krasno posestvo na Medvecih pri Pragerskem, obstoječe iz okoli 13 joh. Poizve se pri Ani Mlaker, p. Majšperk. 1262

Zavetišče Sv. Jožefa v Ljubljani ima na prodaj 1 železni cisternski voz za prevažanje plinskega olja. Voz je zelo praktičen za elektrarne ter sploh za podjetja, ki se bavijo z razpečevanjem oljnatih produktov. Voz si lahko cenjeni interesi tu vsak čas ogledajo, kjer se izve tudi cena voza. 1289

Iščem mesta pri starih ljudeh, ki imajo dobro posestvo ter rabijo delavsko moč in denar. Denarja imam 25.000 Din. Naslov v upravi. 1287

Dva dijaka se sprejmeta v celo oskrbo. Koroševa ulica 2, na dvorišč, vrata št. 5. 1277

Za našo deco.

V deželi lenobe.

»Hola!« je zaklical princ. »Hola! Hola!« je ponovil odmev od pečine. Klicala sta tako precej časa. Imela sta že povsem suho grlo.

Nazadnje so se vrata odprla. »Oh! Nikar se ne jezi,« je rekel princ Mirku, »danes so mi služe preveč hitro odprli.«

»Vstopite!« se je začul slab, raztegnjen in presekan glas. Neko bitje ga je prevedlo po dolgim hodniku. Na obeh straneh hodnika so bila vrata. Nekoč so bila pobarvana, ali so bila obledeli in od črvov razjedena. Prva vrata so peljala v kuhinjo. Na tleh so bile nesnažne deske, na njih pa neomiti krožniki, ponve in lonci. Mirko je začutil močan smrad od gnile zelenjave, da bi mu bilo kmalu postalo slabo,

Šla sta naprej do konca hodnika. Tu mu je princ pokazal prazno sobo, pokrito po tleh z debelo plastjo prahu, pa je rekel: »To je tvoja soba.«

»S čim bi se mogel zabavati tu? je vprašal Mirko, »ker tu ni ne igračk, ne knjig in papirja.«

»Delal boš isto kot drugi,« je odgovoril princ Lenivec in je zaprl vrata za seboj.

Mirko je ostal sam v sobi. Na zidu je bil napis: Prepovedano je govoriti, misliti, peti.

Mirko je legel na tla in je zaspal. Ko se je prebudil, je nekje odbila ura dvanajst. Spomnil se je, da je že tri ure tu, in da njegovi tovariši zdaj zapuščajo šolo, hiteč veselo domov na obed.

Segel je po svoji kapi.

»Pusti to!«

Dragotin se je preplašno obrnil. Pred njim je stal možicelj v tako tesni obleki, da mu je pokala v šivih. Hlače so bile tako ozke, da jih gotovo ni mogel sleči.

»Jaz sem samo kapo vzela,« se je opravičeval Mirko. Možicelj mu je pokazal, kar je bilo napisano na zidu ter je izginil. Mirko je tudi zapustil sobo. Prišel je v drugo, odprto sobo, sredi sobe je spaval princ čv krojač na golih tleh. Obraz si je bil pokrival z umazano cunjjo. Okoli njega je ležalo razno blago za obleko; šival menda krojač sploh ni, ker so mu bile vse igle polomljene.

Mirko je zdaj razumel, zakaj je imel možicelj tako tesno obleko. Krojač je bil prelen, da bi

mu napravil drugo. Ono prvo pa mu je bil napravil, ko je bil še majhen.

Dalje je Mirko pogledal v pralnico. Perica je sedela na tleh, okoli nje so bili kupi umazanega perila. Zdaj je tudi razumel, da ima krojač tako umazane cunjje.

Ker je bil lačen, je stopil v kuhinjo, da vidi, ali se sploh obeta kaj jesti. Pa tudi kuharica je bila lena kakor vsi drugi. Niti vonja po kaki dobri jedi ni bilo čutiti.

Vse to mu je postalo odvratno. Podkuril je in je iskal kaj, da bi si pripravil.

Naenkrat je nekaj silno počilo. Iz sobe so se začuli vzkliki. Kuharica se je prebudila in se je podala na posel. Mirko je tekel na hodnik. Perica je začela priti, krojač je udeval iglo.

Malo za tem so prišli štirje možje. Na rokah so nosili neko ostudno telo.

»Hura!« so klicali. »Princ Lenivec je mrtev.« Od vseh strani so se čuli radostni klici.

Mirku so pripovedovali, da jih je ta čudak vse spravil sem. Čutili so se jako nesrečne in so čim dalje bolj propadali.

Vzkliki so postajali glasnejši. Nato se je vse pomirilo. Mirko se je prebudil na svojem najljubšem kraju, na bregu potočka, blizu šole. Bil je čas za odhod. Skril se tje, da bi ga sošolci ne videli. Sklenil je, da ne bo nikoli več padel v roke kakemu princu Lenivcu.

»Ker,« si je mislil, »če bi bili vsi ljudje leni kakor on, nihče ne bi imel kaj jesti, nihče ne bi imel kaj obleči.«

Ves svet bi se pretvoril v razvaline.«

Konec.

Jakob Lenuh.

Nekoč je živel kmet. Imel je tri sinove. Petra, Pavla in Jokoba. V zimskih večerih so se bratje često zabavali pri ognjišču, govorili o tem, kar bo kdo izmed njih postal, ko bo velik.

Peter je hotel biti kmet kakor je bil njegov oče. Pavel je hotel biti kakor učitelj pri katerem je bil v šoli. A Jakob? On je pravil, da ne ve, kaj bi hotel postati. Nekako z napol odprtimi očmi je posmatral vse, kar se je godilo okoli njega.

Starši so bili s svojo deco zelo zadovoljni. Samo so se čudili, da Jakob noče povedati, kaj hoče postati. Če so ga poslali jeseni, da natrese jabolka, so ga našli, da je strmel z velikimi očmi v sinje nebo. Ko so ga grajali, da je tako len, je samo mrmral par nerazumljivih besed. Nekega dne ga je vprašala mati, kaj misli. On je odgovoril, da bi hotel vedeti, ali je nebo povsod enako oddaljeno od zemlje. Mati mu je rekla, da bi bilo bolje, če bolj pazljivo izbira fižol, ne pa da se spušča v taka premišljevanja. Ljubila ga je kakor ostalo deco. Samo se je bala, da ne bo na čast rodbini.

Nekega dne je prispel stric, bogat trgovec z vinom.

Pohvalil je Petra in rekel, da bi ga rad odvedel s seboj in izučil v trgovanju. Peter je odšel z njim ter je odslej prihajal domov le za dobo velikih praznikov. Iz pisem se je razbiral, da je deček v voljo in razumevanjem začel svoj posel. Starši so o tem z zadovoljstvom povsod pripovedovali.

Pavel je mnogo pisal in čital ter postal učen. Ni več mislil niti na sadje, niti na to, ali nesejo kokoši jajca ali ne, niti na to, koliko stane maslo.

(Dalje sledi.)

Vrag na zatožni klopi. Pred sodiščem je stal obtoženec, obdolžen umora. Sodnik je stavil obtožencu razna vprašanja in ga med drugim tudi vprašal, zakaj je izvršil umor. Obtoženec je globoko vzdihnil in vzkliknil: »Sam šent me je spravil na to misel!« Državni pravnik, ki ni znal dobro slovenski, je pazno poslušal obtoženčeve odgovore. Ko je obtoženec rekel, da ga je sam »šent« zavedel k umoru, je planil državni pravnik pokonci, naprosil sodnika za besedo in slovesno izjavil: »Ker je obtoženec priznal, da ga je šent zavedel k zločinu, raztezam obtožbo tudi na šenta kot glavnega sokrivca!« In tako je spavil drž. pravdnik na zatožno klop samega hudiča.

Peizkus za zgled. On: »Draga, veruj mi, nisem te vzela radi denarja, ravno nasprotno — denar ne napravi človeka srečnega in bodi prepričana: čim manj ko ima človek denarja, tem srečnejšega se počuti!« Ona: »Oh, kako bova po tem takem srečna; papa je včeraj bankrot napravil!«

Hitro pri zavesil. Učitelj je v šoli predaval o jezi in končno rekel: »Otroci, ničesar ne storiti v jezi, temveč skušajte se premagati. Če ste kedaj jezni, preštejte prvo gumbe na suknji, prej kot kaj storite. Jožek, ponovi, kar sem prej rekel!« Učenec ni znal in učitelj mu hoče dati za nepazljivost zaušnico. »Oho,« zakliče deček, »g. učitelj prvo gumbe prešteti!«

Neverjetna smola. »Zakaj tako slabe volje?« »Včeraj sem imel grozno smolo. Gram ponoči proti domu in snegom dva popolnoma pijana mlada moža. Uslužno vzamem enega desno, drugega levó pod pazduho in ju spravim domov. No, in danes zjutraj reče moj šef: »No, sinoči pa ste ga pošteno imeli v glavi. Dva gospoda sta vaš mogla domov peljati!«

Ljubljanski velesojm

»Ljubljana v jeseni« — »Kraljev teden«

29. VIII. — 9. IX. 1931

Posebne razstave: Tujski promet, razstava slovenskih mest. Kmetijstvo (mlekarstvo in sirarstvo, jajca, čebelarstvo, vinarstvo, zelenjadarstvo, perutnina, kunci, kmetijski stroji). Higijena. Novodobno gospodinjstvo. Pohištvo — stanovanjska in hotelska oprema. Industrijski in obrtni oddelek.

Za časa velesojma velike slavnosti.

»KRALJEV TEDEN«.

(Operne in dramske razstave na prostem, glasbeni festival itd.)

Legitimacije po Din 30.— prodaja denarnih zavodi, železniške postaje, trgovske organizacije, biljetarna »Putnika«, velesojmski urad.

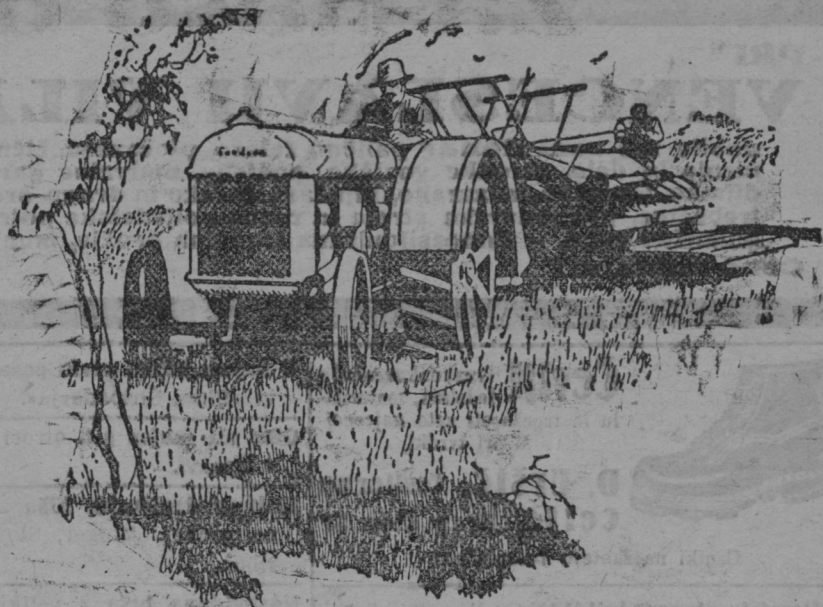
50 popust na železnicah.

Razstavišče obsega 40.000 kvadratnih metrov, 10 razstavnih zgradb.

Stanovanja preskrbljena.

Ivan Kacin, tovarna harmonijev in cerkvenih orgel v Ljubljani, Tabor 6, sprejema popravila cerkvenih orgel in uglašanje po ugodnih cenah. Harmonije izdeluje od 2500 Din naprej. Petletna garancija. Zahtevajte cenike. Oddaja tudi na obroke! 1156

Širite „Slov. Gospodarja“!

OB ŽETVI PRIŠTEDEN ČAS JE VREDEN ZLATA

Ali si lahko dovolite, da ob času žetve posvetite en cel dan samo temu, da požanjete eno edino polje osmih oralov?

Za isto delo, za katero porabi poljedelec z voli dvojni čas, rabite vi z Fordsonom samo polovico časa.

Kaj si mislite o človeku, ki žanje svoje polje s težavami, s kakršnimi so se borili njegovi pradedi.

A vi veste, da žanjete tako boljše, in da boljše uresničite svoje dohodka.

V resnici bo Fordson, ki vleče stroj z sedem noži, požel dve polji po osem oralov v enem dnevu in s polovico stroškov. V praksi je to uresničil vsak poljedelec, ki je kupil Fordsona, ker mu je isti pokazal, kakor se je tudi sam uveril, da mu Fordson prihrani denar, za katerega je on mislil, da si ga nikakor ne bi mogel prištediti.

Informirajte se pri vašem Fordovem preprodajalcu o tem, — in to takoj, ker z vsakim zakasnenjem gubite svoj denar.

Fordson

DVOJNA KORIST — S POLOVIČNIMI STROŠKI

Dela prav tako dobro z običajnim parafinom, kakor z bencinom.

Najbliži Fordov preprodajalec vam bo pojasnil, kako more delati Fordson tudi z navadnim oljem za pogon.

Zahtevajte od preprodajalca podatke o kreditu, ki ga je Ford uvedel. 1260

Denar naložite najboljšo in najvarnejšo pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gosposka ulica

L. Z. Z. D. Z.

Ulica 10. oktobra

Najugodnejše obresti za vloge in posojila. Stanje hranilnih vlog nad 62.000.000 dinarjev.

Za varnost hranilnih vlog jamči nad 3.000 članov, večinoma trdnih kmetov in posestnikov, z vsem svojim premičnim in nepremičnim premoženjem kar znaša v vrednosti več sto milijonov dinarjev.

Denar lahko vlagate po položnici. Pišite po nje!

PRI

VENCESLAVU VILAR-JU, LJUTOMER

dobite za mal denar palično železo, pločevino, žičnike, stavbeno in pohištveno okovje, dvokolesa šivalne stroje in dele, otroške vozičke, postelje, umivalne garniture, pralne in žgalne kofle, brzoparilnike, peči, šteditnike, kovaško, mizarsko, ključavničarsko in drugo orodje, kuhinjsko posodo, jedilno orodje, čebelarke potrebnosti, gospodarske stroje in razne poljedelske potrebnosti, vodnjaške sesalke (pumpe), cevi, decimalne in balančne vage. - Koncesijonirana trgovina orožja, municije in smodnika.

Cene znižane!

Postrežba točna in solidna!

Čevlji brezkonkurenčni v izdelavi, materijalu in trpežnosti zato najcenejši pri trdki

D. Uršič, čevljarna Celje, Breg štev. 37

Ceniki na zahtevo brezplačno!

Sadjerejci, vinogradniki! Ne odlagajte z nabavo prvovrstnih patentnih sadnih in grozdnih mlinov, katere naročate edino pri prvi strojni delavnici Matija Kozinc v Sevnici ob Savi. 1062

Mostin, moštova esenca za napravo zdrave domače pijače se dobi v drogeriji Kanc-Wolfram, Maribor, Slovenska ulica. 1035

Učenec z dobro šolsko izobrazbo, dober računar, marljiv in pošten, ki ima veslje do trgovine z mešanim blagom se sprejme takoj pri trdki J. Regvat, Pilštanj. 1290

V najem iščem malo posestvo. Naslov v upravi »Slov. Gospodarja«. 1292

Ofer ali majer s 3 otroci išče službo. Naslov v upravi. 1293

Majhna družinska hiša z vrtom v Pobrežju na prodaj. Jünger, Slovenska ulica 6, Maribor. 1292

Novozidana hiša z velikim vrtom se poceni proda. Vrtna ul. 14, Pobrežje, Maribor. 1286

Viničar zmožen vseh del želi mesto spremeniti. Naslov v upravi. 1287

Viničar in majer s tremi delavnimi močmi, zanesljiva in poštena, brez otrok pod 12 let se sprejmeta pod zelo ugodnimi pogoji v bližini Ljutomera. Ponudbe sprejema Štampar Vekoslav, drevesnica, Ljutomer. 1288

V najem se da novo urejeno trgovino. Gostilna Riedl, Dolgoše pri Mariboru. 1274

DENAR

si prihranite, ako kupite **sukno** za moške obleke, **volneno** za ženske obleke, **platno** za vsakovrstno perilo, **svilene** rute, srajce, ovratnike, kravate, dežnike, nogavice itd.

„PRI SOLNCU“

Celje, Glavni trg 9

Za obilen obisk se priporoča 318

ALOJZ DROFENIK

Krajevni prodajalci za prodajo vsakovrstnega blaga se iščejo. Blago dajemo na kredit. Potrebna garancija 10.000 Din. Vsaki posestnik lahko postane trgovec. Ponudbe: Maribor, poštni predal št. 4. 1230

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri Ljudski posojilnici v Celju

registrovani zadrugi z neomejeno zavezo
v novi lastni palači na oglu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Stanje hranilnih vlog znaša nad Din 100.000.000.—. Posojila na vknjižbo, poroštvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji.

Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-posesnikov z vsem svojim premoženjem.

Rentni davek plačuje posojilnica iz svojega in ga ne odteguje vlagateljem.

192

OBJAVA PRESELITVE!

Čast mi je sporočiti cenjenemu občinstvu, osobito pa svojim zvestim odjemalcem, da sem se s svojo od leta 1911 na Meljski cesti obstoječo trgovino specerije, kolonijalnega blaga in poljskih pridelkov preselil v lastno hišo na **Zg. Radvanjsko cesto 68.**

Za dosedanjo naklonjenost se lepo zahvaljujem in se cenjenim odjemalcem tudi v naprej priporočam z zagotovitvijo, da jim bom vedno točno in solidno postregel. Obenem prosim, da se moj mali okoliš prepriča o ceni in kvaliteti mojega blaga.

Ob tej priliki si vas usojam tudi vljudno opozoriti na svojo priznano žgano žlahtno kavo, prvovrstne melanže po Din 48.—, 60.—, 70.—, 80.— in 90.— za kg, katero radi krajevne oddaljenosti pri odjemu nad ¼ kg vsakomur na dom dostavim. Komur moje različne kavine vrste še niso znane, naj jih poskusi naročiti po dopisnici.

Z odličnim spoštovanjem se priporoča

JOSIP KREMPL, trgovina meš. blaga, Zg. Radvanje, p. Maribor